

"TÄÄ ON VÄHÄ PITKÄ TARINA, MUT BEAR WITH ME"
ENGLANNIN KIELEN KÄYTTÖ SUOMENKIELISESSÄ KAVERIN PUOLESTA
KYSYSELEN -PODCASTISSA

Suomen kielen
pro gradu -tutkielma
Oulun yliopisto
15.10.2021

Aada Koivisto

SISÄLLYS

1. JOHDANTO	1
1.1. Tutkimusaihe ja tutkimuksen tavoitteet	1
1.2. Tutkimuskysymykset	2
2. TEOREETTINEN VIITEKEHYS	4
2.1. Sosiolingvistinen tutkimus	4
2.2. Koodinvaihdon tutkimus	5
2.3. Koodinvaihto vai laina?	6
2.4. Aiempi tutkimus Suomessa	8
2.5. Matrasin jatkumomalli	9
3. AINEISTO JA METODI	15
3.1. Aineisto ja aineiston kerääminen	15
3.2. Aineiston rajaaminen ja luokittelu	16
3.3. Litterointiperiaatteet	17
3.4. Oma muunnelma Matrasin jatkumomallista	17
4. AINEISTOANALYYSI	21
4.1. Prototyyppiset lainat	23
4.2. Lainamaiset tapaukset	28
4.3. Rajatapaukset	37
4.4. Koodinvaihtomaiset tapaukset	53
4.5. Prototyyppiset koodinvaihdot	62
5. PÄÄTÄNTÖ	71
LÄHTEET	75

1. JOHDANTO

1.1. Tutkimusaihe ja tutkimuksen tavoitteet

Tutkin pro gradu -tutkielmassani englannin kielen käyttöä suomenkielisessä Kaverin puolesta kyselyn -podcastissa. Aineistona minulla on podcastin 60 ensimmäistä jaksoa, jotka ovat keskimäärin 10–20 minuutin mittaisia. Englannin kielen lisäksi käsittelen tutkielmassani myös muiden vieraiden kielten käyttöä sekä käyttöyhteyksiä niiltä osin kuin niitä ilmenee. Pääpaino on kuitenkin englannin kielessä ja siinä, millä tavalla se vaihtelee suomen kielen kanssa. Käsittelen tutkielmassani myös suomen ja englannin sekoittumista ja sitä, miten suomen ja englannin erottaa toisistaan. Tutkimukseni tavoitteena on selvittää englannin kielen yleisyyttä ja funktioita osana suomenkielistä tuotantoa. Tätä tavoitetta olen käsitellyt tarkemmin alaluvussa 1.2. jossa käyn läpi tutkimuskysymykset.

Tutkimukseni aineistona toimii podcast, jolla Erosen (2018) mukaan voi viitata sekä podcast-lähetykseen että podcast-tallenteeseen. Merkitykseltään podcast-lähetys on radio-ohjelman kaltainen lähetys, joka tilataan verkkosyötteenä esimerkiksi tietokoneelle tai puhelimeen. Podcast-tallenne puolestaan on podcast-lähetyksenä jaettavaa ääni- tai videotallennetta. (Eronen 2018.) Podcastit mahdollistavatkin rajattoman henkilökohtaisen materiaalin jakamisen verkossa. Ne voivat olla editoituja tai editoimattomia, mutta niitä ei koskaan kuunnella suorina lähetyksinä. (Dervin & Riikonen 2014: 80–81.)

Podcast on määritelty Lietsalan ja Sirkkusen (2016) toimesta puolestaan seuraavasti: "Muistisoitinlähetykset eli podcastit ovat netissä julkaistavia ja tilattavissa olevia ääni- tai videotallenteita. Tilausmahdollisuuden ansiosta ne ovat tehokas sosiaalisen median muoto, sillä esitykset voivat kerätä vakioyleisöjä ja niiden liepeille voi kehittyä yhteisöjä." Heidän mukaansa podcastit ovat ladattavissa ja toistettavissa suoraan, mutta niitä voidaan myös koostaa ja tilata. Sana podcast voikin viitata sekä jakelutapaan että sisältöön, ja sen alkuperä on ilmeisesti yhdistelmä muistisoitintuotemerkestä iPod ja englannin sanasta broadcast, jolla viitataan suoraan ohjelmavirtaan. (Lietsala & Sirkkunen 2016: 15.) Kotimaisten kielten keskuksen sanatietokantaan uudissana *podcast* on poimittu vuonna 2005 (Eronen 2018).

Tutkielmani aineistona olevat podcast-jaksot ovat sanan määritelmän mukaisesti vapaasti ladattavissa julkaisualustaltaan Yle Areenasta. Podcastien määrä ja suosio tuntuu olevan tällä hetkellä varsin suuri, sillä esimerkiksi Radiomedian tutkimuksen (2018) mukaan erityisesti nuoret, 15–29-vuotiaat kuuntelevat podcasteja. Tutkimukseen osallistuneista 15–29-vuotiaista 69 % kuunteli podcasteja kuukausittain. Yhteensä tutkimukseen haastateltiin 1081 15–64-vuotiaasta suomalaista. (Radiomedia.fi 11.11.2019.)

1.2. Tutkimuskysymykset

Tutkimukseni on kvalitatiivista eli laadullista kielikontaktitutkimusta, ja tutkimuskysymykseni ovat seuraavat:

- Miten englanninkieliset upotukset asettuvat koodinvaihto–lainajatkumolle?
- Millä tavalla aineistossani näkyy kielten väliset rajat ja millaisia ne ovat? Mikä on englantia, mikä on suomea?

Olen litteroinut aineistostani kaikki ilmaukset, joissa käytetään jotakin muuta kieltä kuin suomea, ja sen jälkeen tehnyt aineistooni rajauksia, joista kerron tarkemmin luvussa 3.1. Analyysiluvussa 4 puolestaan käsitelen tarkemmin kysymystä siitä, millä tavalla upotukset asettuvat koodinvaihto–lainajatkumolle. Jatkumomallin esittelen tarkemmin luvuissa 2.4. ja 3.4. Kielten välisiä rajoja ja niiden määrittelyä olen käsitellyt tarkemmin niin ikään luvussa 4. Kielten välisten rajojen määrittelyssä olennainen kysymys on se, missä vaiheessa lainasana muuttuu esimerkiksi englannista suomeksi, ja kuinka vanhat lainamaiset ilmaukset tai lainasanat olen ottanut aineistooni mukaan. Ensimmäinen tutkimuskysymys luo pohjan koko analyysiluvulle 4, sillä käsitelen aineistoani koodinvaihto–lainajatkumomallin avulla.

Muysken (2000: 4) erottaa toisistaan termit *code-switching* (koodinvaihto) ja *code-mixing* (koodinsekoitus), mutta käytän itse tässä tutkielmassa ainoastaan termiä *koodinvaihto*. Koska tutkimuksessani olennaista on nimenomaan koodinvaihdon ja lainan väliset eroavaisuudet, olen päättänyt käyttämään tutkimuksessani termiä *koodinvaihto*. Koodinvaihdolla tarkoitan upotuksia, jotka eivät ole integroituneet tai vakiintuneet suomen kieleen,

ja lainalla puolestaan tarkoitan vakiintuneita ja integroituneita ilmauksia. Luvussa 2.3. käsittelen tarkemmin koodinvaihdon ja lainan suhdetta.

2. TOOREETTINEN VIITEKEHYS

Tutkimukseni teoreettinen viitekehys muotoutuu sosiolingvistiikan ja koodinvaihdon tutkimuksen ympärille sekä koodinvaihdon ja lainan tutkimukseen ja teoriaan. Luvussa 2.1. käsitteelenkin tarkemmin sosiolingvististä tutkimusta, luvussa 2.2. puolestaan koodinvaihdon tutkimusta ja luvussa 2.3. koodinvaihdon ja lainan eroja. Tutkimukseni on laadullista sosiolingvististä koodinvaihdontutkimusta ja kielikontaktitutkimusta.

2.1. Sosiolingvistinen tutkimus

Sosiolingvistiikka tutkii kielen ja yhteiskunnan välistä suhdetta, ja on kiinnostunut erityisesti siitä, miksi puhuttu kieli on erilaista erilaisissa sosiaalisissa konteksteissa. Tätä kautta pyrkimyksenä on tutkia sitä, millä tavalla kieli toimii sekä sosiaalisia suhteista eri yhteisöissä. (Holmes 1992: 1.) Sosiolingvistiikka keskittyykin kielen ilmiöiden, kielenkäyttötilanteiden ja kieliyhteisön sosiaalisen rakenteen vaikutussuhteiden tutkimiseen (Paunonen, Mielikäinen & Suojanen 1976: 7.) Sosiolingvistiikan yleisongelma on Suojasen (1982: 12) mukaan kysymys siitä, millä tavalla kieli vaihtelee ja miksi. Tämä yleisongelma on kaiken lähtökohtana tässäkin tutkimuksessa, kun tutkin, millä tavalla podcastin kieli vaihtelee ja mikä voisi olla syynä tähän vaihteluun.

Sosiolingvistiikka voidaan Hämäläisen (1982) mukaan jakaa mikro- ja makrotason sosiolingvistiikkaan. Tämän jaottelun suurin eroavaisuus on näkökulma. Makrotason sosiolingvistiikka tutkii laajempia sosiaalisia muuttujia kuten ikäryhmiä, sosiaaliluokkaa, statusta tai elinympäristön kaupungistumisen astetta vetäen myös yhteyksiä tällaisten vaihteluiden välille. Mikrotason sosiolingvistiikassa puolestaan tutkimuksen kohteena on se, miten näiden sosiaalisten muuttujien sisällä toimivat ihmiset käyttävät kieltä viestiessään keskenään. Mikrotason sosiolingvistiikassa onkin Hämäläisen mukaan aina osana keskustelutapahtuma. (Hämäläinen 1982: 133.) Myös Bell (1976: 26) mainitsee, että mikrotason sosiolingvistiikka painottaa nimenomaan yksilöiden ja pienten ryhmien vuorovaikutusta. Oma tutkimukseni sijoittuu mikrotason sosiolingvistiikan puolelle, sillä tutkimukseni kohteena on kahden ihmisen väliset keskustelut ja heidän vuorovaikutukseensa sisältyvä koodinvaihto sekä eri kielet ja niiden käyttäminen. Koska aineistonani on podcast, eli pelkästään puhe ja ääni, en ota tutkimuksessani huomioon esimerkiksi

nonverbaalista viestintää vaan keskityn tutkimuksessani pelkästään puhuttuun vuorovai-
kutukseen ja nimenomaan koodinvaihtotilanteisiin ja ennen kaikkea itse kielelliseen si-
sältöön.

2.2. Koodinvaihdon tutkimus

Tutkimukseni keskeisin osa-alue, koodinvaihto, on laaja ja monimerkityksinen käsite. Tavallisimmin koodinvaihdolla tarkoitetaan Lappalaisen (2009: 123) mukaan kahden tai useamman kielen rinnakkaista käyttöä samassa keskustelussa. Perinteisesti koodinvaih-
toa on Kovácsin (2009) mukaan pidetty puhutun kielen ilmiönä, mutta nykyään on kui-
tenkin kiinnitetty huomiota myös siihen, että koodinvaihtoa on esiintynyt kirjoitetuissa-
kin teksteissä historian eri aikoina (Kovács 2009: 25). Koodinvaihdossa on erotettava toi-
sistaan matriisikieli ja upotettu kieli. Matriisikieli on keskustelun pääkieli, jonka mukaan
myös lauseiden kieliopilliset puitteet usein määräytyvät. Upotetut kielet ovat vieraskieli-
siä aineksia, jotka otetaan keskustelussa mukaan matriisikielen lisäksi. (Kovács 2009:
26.) Omassa tutkimuksessani matriisikieli on suomi, ja upotettuja kieliä ovat englanti,
ruotsi ja saksa.

Kieltä käyttäessä tehdään Coulmasin (1997) mukaan aina valintoja eri tarkoituksiin. Näitä valintoja ovat muun muassa sanat, tyyli, äänenpaino ja kieli, ja nämä valinnat riip-
puvat siitä, mitä halutaan kommunikoida ja kenelle. (Coulmas. 1997: 31.) Fasoldin (1984)
mukaan kielenkäytössä tehdäänkin jatkuvasti valintoja nimenomaan koodinvaihdon
avulla. Hänen mukaansa toisesta kielestä otetut ilmaukset ovat useimmiten sanoja, mutta
ne voivat olla myös fraaseja tai pidempiä ilmauksia. Myös kielen vaihtaminen kokonaan
pidemmäksi aikaa on kielellinen valinta. Hän erottaakin toisistaan tässä yhteydessä termit
code-switching ja *code-mixing*, joista ensimmäinen on pidempiaikaista kielen vaihtumista
ja toinen taas sitä, kun yhtä kieltä puhuttaessa sekaan liitetään lyhyitä ilmaisuja toisesta
kielestä. (Fasold 1984: 180.) Tässä tutkimuksessa käytän molemmista termiä koodin-
vaihto.

Kovács (2001) on tutkinut koodinvaihtoa kaksikielisyyden näkökulmasta australiansuo-
malaisten ja australianunkarilaisten välillä. Hänen mukaansa molemmissa tapauksissa
koodinvaihto ilmenee kieliopillisesti samaan tapaan, ja suurin osa koodinvaihdoista oli

nomineja, ja toimivat subjekteina. (Kovács 2001: 218–219.) Puhutun kielen sekaan on siis tässäkin liitetty toisen kielen ilmaisuja sekaan. Myös Skutnabb-Kangas (1981: 100) on tutkinut kaksikielisyyttä, ja hänen mukaansa kaksikielisillä voi olla käytössään joko kaksi täysin irrallista kielisysteemiä tai yhteen sulautunut systeemi, jossa on erityissääntöjä. Hinrich (2006) puolestaan on tutkinut koodinvaihtoa englannin ja jamaikankreolin välillä, ja hänen mukaansa on mielekkäämpää tutkia tällaisia sosiolingvistiikan tilanteita keskustelun funktioiden kautta eikä niinkään kielimuotojen tai varieteettien kautta (Hinrich 2006: 146).

Koodinvaihdon voikin jakaa kahteen eri tyyppiin tilanteiseksi ja metaforiseksi koodinvaihdoiksi. Tilanteinen koodinvaihto kytkeytyy aina vahvasti tilanteeseen, ja puhuja välittää kussakin keskustelutilanteessa kielimuodon ulkoisten puitteiden ja keskusteluseuran perusteella. Metaforinen koodinvaihto puolestaan on kielen vaihtelua yhden ja saman tilanteen aikana samojen osallistujien kesken. (Kalliokoski 2009: 12.) Metaforisessa koodinvaihdossa eli keskustelun koodinvaihdossa, jota tässä tutkimuksessa esiintyvä koodinvaihto on, on olennaista sen tehtävät vuorovaikutuksessa. Seuraavassa luvussa 2.3 käsitelen tarkemmin koodinvaihtoa ja sen suhdetta lainaan.

2.3. Koodinvaihto vai laina?

Koodinvaihdon ja lainan erottaminen voi olla hankalaa, ja esimerkiksi Gardner-Chlorosin (2009) mukaan yksittäiset sanat lainana tai koodinvaihtona eivät ole yleisimpiä koodinvaihdon muotoja, vaikkakin kaikkea kielellistä ainesta ja rakenteita voi lainata. Koodinvaihtoa ja lainaa on hänen mukaansa hankala erottaa samanaikaisesti toisistaan, sillä lainat ovat aina ensin koodinvaihtoja ja käyvät läpi erilaisia integroitumisen prosesseja ennen muuttumistaan koodinvaihdosta lainaksi. Näitä prosesseja ovat esimerkiksi foneettinen ja morfologinen integroituminen. (Gardner-Chloros 2009: 30.) Tässä tutkimuksessa voisikin siis ajatella olevan näiden prosessien eri vaiheissa olevia ilmauksia. Osa on vielä prototyyppisiä koodinvaihtoja, osa on rajatapauksia ja osa on jo prototyyppisiä lainoja.

Koodinvaihto voi tarkoittaa monenlaista kielellistä vaihtelua, ja esimerkiksi Muysken (2007) on erottanut 13 erilaista koodien sekoitusta, joita kaikkia voidaan koodinvaihdon ilmiöinä (Muysken, 2007: 315–334.) Kalliokoski (2009) on suomentanut nämä

koodinvaihdon lajit, ja niitä ovat muun muassa (runsas) lainaaminen, slangimuodosteet, lauseensisäinen koodinsekoitus, lauseidenvälinen koodinsekoitus, diskurssipartikkeleita koskeva koodinvaihto sekä kielimuodot, joissa eri tavoin hyödynnetään kahden tai useamman kielen sanastoa sekä pidginit ja kreolit. (Kalliokoski 2009: 12.)

Runsas lainaaminen tarkoittaa Muyskenin (2007) mukaan sellaisen sanaston lainaamista, joka ei ole ydinsanastoa vaan jonkin semanttisesti rajallisen aiheen sisällä tapahtuvaa specifien ja pragmaattisesti tärkeiden sanojen lainaamista. Tällaista sanastoa ovat esimerkiksi adverbit. Slangimuodosteet vastaavasti ovat usein nomineja, jotka korvaavat käytössä ollut matriisikielen ydinsanastoa. Slangimuodosteiden kehittyminen on yleistä laajasti erilaisten nuorisoslangien, jargoneiden ja ammattikielten kautta. Lauseensisäisessä koodinsekoituksessa Muyskenin mukaan matriisikieleen liittyy upotetun kielen ilmaus siten, että se noudattaa matriisikielen sääntöjä. Lauseidenvälisessä koodinsekoituksessa puolestaan pidemmät ilmaukset sekoittuvat keskenään, mutta eivät välttämättä kieliopillisesti yhdisty. Diskurssipartikkeleita koskeva koodinvaihto puolestaan tarkoittaa sitä, että puhuja korostaa jotakin osaa diskurssissa toisella kielellä. Kahden tai useamman kielen sanastoja hyödyntävät kielimuodot ovat sellaisia, missä eri kielten samankaltaiset rakenteet sekoittuvat keskenään. Pidgin, eli äkillisestä tarpeesta syntyvä kieli sekä kreoli, eli useamman kielen yhteen sulautuma ovat niin ikään koodinvaihdon lajeja, kuten myös ammattikielet usein. (Muysken. 2007: 315–326.)

Kovácsin (2009) mukaan *koodinvaihto* (*code-switching*) terminä on ollut erityisesti englanninkielisessä kirjallisuudessa käytössä monessa merkityksessä. Samantyyppisiä ilmiöitä on kuvattu myös esimerkiksi käsitteillä *koodinsekoitus* (*code-mixing*, *code-blending*), *koodinmuutos* (*code-change*) sekä *koodien/kielten vuorottelu* (*code-/language alternation*). (Kovács 2009: 24.) Esimerkiksi Auerin (1998) mukaan koodinvaihdolla on nimenomaan vuorovaikutuksellinen tehtävä, kun taas tunnusmerkittömien vaihtojen kohdalla kyseessä on koodien sekoitus (Auer 1998: 3). Omassa tutkielmassani käytän kuitenkin käsitettä koodinvaihto, vaikka kyseessä olisi tunnusmerkitön vaihto. Kovács (2009) mainitsee pitävänsä myös yksisanaisia vaihtoja koodinvaihtona, ja määrittelee niiden eron lainoista omissa tutkimuksissaan fonologisin periaattein. Tällä Kovács tarkoittaa sitä, että jos esimerkiksi suomea ja englantia puhuvat kaksikieliset käyttävät englanninkielistä sanaa *baker* 'leipuri' suomenkielisessä kontekstissa ja ääntävät sen englantilaisittain, tai edes lähellä englantilaista ääntämystapaa, on kyseessä koodinvaihto. Jos taas sanan

ääntäminen on mukautettu suomalaiseen fonologiaan, on kyseessä Kovácsin jaottelun mukaan laina, vaikka se esiintyisi tietyssä aineistossa vain kerran. (Kovács 2009: 25.)

Toisaalta lainan ja koodinvaihdon erottaminen voi olla Kovácsin mallista huolimatta joissain tapauksissa hankalaa ja epämielikästä, ja käytänkin tutkimuksessani analyysin pohjana pääosin Matrasin (2009) esittelemää mallia koodinvaihdon jatkumosta, jossa koodinvaihto ja lainaaminen on esitetty jatkumona (Matras 2009: 111). Kantele on käyttänyt kyseistä mallia pro gradu -tutkielmassaan (2016), ja käytän omassa tutkielmassani Kanteleen tutkimuksen mukaista suomennettua versiota Matrasin mallista, joskin hieman sovellettuna. Luvussa 2.3. käyn tarkemmin läpi sekä Matrasin jatkumomallin että Kanteleen suomennetun version ja luvussa 3.3. esittelen oman, molemmista sovelletun version, jota käytän analyysissäni.

Koodinvaihdon tutkimusta on tehty paljon, kuten myös sociolinguivistä tutkimusta, ja ne ovatkin varsin laajoja tutkimusalueita. Oma tutkimusaiheeni kohden tarkemmin rajaten on samankaltaisista aiheista tehty jonkin verran opinnäytetöitä. Varsinaisia podcasteihin liittyvää koodinvaihdon tutkimusta ei ole tehty paljoa, mutta jonkin verran on tehty esimerkiksi radio-ohjelmista vastaavanlaisia ja samankaltaisia tutkimuksia. Käsittelen tällaisia tutkimuksia tarkemmin seuraavassa alaluvussa 2.4.

2.4. Aiempi tutkimus Suomessa

Simo Kantele on tutkinut pro gradu -tutkielmassaan (2016) venäjäslähtöisiä verbejä udmurtin kielessä. Kanteleen tutkimus ei suoraan ole omaan tutkimusaiheeseeni verrattavissa, mutta hän on tutkimuksessaan hyödyntänyt Matrasin mallia ja tutkinut niin ikään koodinvaihtoa ja lainautumista. Kanteleen tutkimus keskittyy kaksikielisten ihmisten puheessa ilmeneviin nykyudmurtin varieteetteihin ja sitä kautta myös lainoihin ja koodinvaihtoihin aineistossa. (Kantele 2016.) Omaan tutkimukseeni Kanteleen tutkimus peilautuikin nimenomaan koodinvaihdon ja lainan ja niiden eroavaisuuksien tutkimuksen kautta.

Ella Niemenmaa on kandidaatintutkielmassaan (2016) tutkinut koodinvaihtoa suomenruotsalaisessa radio-ohjelmassa. Niemenmaa on tutkinut englannin ja ruotsin välisen

koodinvaihdon funktioita suomenruotsalaisille suunnatussa radio-ohjelmassa. Niemenmaa on jakanut aineistonsa seitsemään eri koodinvaihdon funktioon: 1) puhujan roolissa ja näkökulmassa tapahtuvan vaihdoksen signalointi 2) painottaminen ja vahvistaminen 3) imitointi ja parodiointi 4) huumorin luominen verbaalisen leikittelyn avulla 5) ironisen vitsailun signalointi 6) englanninkielisen puheen toisto 7) lisäyksien upottaminen puheenvuoroon. Nämä funktiot on liitetty kontekstualisointiin ja huumorin luomiseen ja viihdyttämiseen. (Niemenmaa 2018.) Oma aineistoni on Niemenmaan aineiston tapaan huumoriin ja viihdyttämiseen pyrkivä, ja Niemenmaan nimeämät funktiot sivuavat myös omaa aineistoani ja tutkimustani.

Meeri Savolainen on pro gradu -tutkielmassaan (2008) tutkinut monikielisyyttä vähemmistökieliviestin SR Sisuradion nuoriso-ohjelmissa. Hän on tutkimuksessaan pyrkinyt selvittämään kielenkäytön ja yhteiskunnallisen todellisuuden välisiä syy-yhteyksiä monitieteisesti. Savolainen on tutkinut, millä tavalla kieliä käytetään ja mitä siitä seuraa. Samaten hän on tutkinut metakielentymistä. (Savolainen 2008.) Oma tutkielmani liittyy Savolaisen tutkimukseen erityisesti kielten käytön tutkimisen kautta. Savolaisen aineistossa pääasiallinen kieli oli suomi, toiseksi yleisin englantia ja kolmantena ruotsi, kuten myös omassa aineistossani.

Mikko Ilmari on vuonna 2018 tehnyt kandidaatintutkielmansa radio-ohjelma Aamulypssyssä tapahtuvasta koodinvaihdosta. Ilmarin tutkimuksessa selvitetään, mitä koodinvaihdon tyyppejä ohjelmassa on, kuinka usein englantia käytetään ja millä tavalla suomen kielen morfeemit näkyvät koodinvaihdoissa. Hänen mukaansa yleisimpiä olivat yhden sanan mittaiset koodinvaihdot, joista suurin osa oli substantiiveja, ja suomen morfeemeilla taivutusta tapahtui usein silloin, kun sana oli lauseen objekti. Näistä suurin osa oli substantiiveja. (Ilmari 2018.) Ilmarin tutkimuksen tapaan myös omassa tutkimuksessani yhtenä analyysin osa-alueena on morfologinen integroituminen, kuten myös englanninkielisten ilmausten määrä.

2.5. Matrasin jatkumomalli

Käytän analyysini pohjana Matrasin (2009) jatkumomallia, jossa kieliaineksia tutkitaan nimenomaan erilaisten jatkumoiden kautta, eikä ainoastaan esimerkiksi yhden kriteerin

kautta. Matrasin mukaan kielten sekoittumisessa eli koodinvaihdoissa ja lainoissa on eri tasoja sekä erilaisia strategioita riippuen siitä, mihin kommunikoinnilla pyritään. Matrasin taulukkomuotoon aseteltu jatkumo koodinvaihdosta lainaan pohjaakin kysymykseen siitä, miten voi erottaa yhden sanan mittaisen koodinvaihdon ja lainan. Lisäksi olennaista jatkumossa on hänen mukaansa se, että se ei kuvaa pelkästään sitä aikaa, minkä laina tai upotus on ollut käytössä, vaan ottaa huomioon muitakin seikkoja, kuten erilaiset rajoitteet ja edut erilaisissa vuorovaikutuksellisissa tilanteissa. Näin ollen taulukko ottaa huomioon useita eri ulottuvuuksia, jotka yhdessä määrittävät sen, mihin kohtaan jatkumoa sananmuoto tai pidempi lainaus asettuu. (Matras 2009: 110–111.) Alla olen esitellyt taulukon ja sen jatkumot tarkemmin, sillä se toimii analyysini pohjana ja olen käyttänyt sitä pohjana omaan taulukkomalliini.

TAULUKKO 1. Matras 2009.

Bilinguality bilingual speaker↔monolingual speaker
Composition elaborate utterance/phrase↔single lexical item
Functionality special conversational effect, stylistic choice↔default expression
Unique referent (specificity) lexical↔para-lexical
Operationality core vocabulary↔grammatical operations
Regularity single occurrence↔regular occurrence
Structural integration not integrated↔integrated
codeswitching↔borrowing

Ensimmäisenä Matrasin taulukossa katsotaan kaksikielisyyttä. Myös kaksikielisyyys on Matrasin mukaan jatkumo itsenäisenä osiona, kuten myös muut mainitut osa-alueet. Yhdessä taulukossa on siis koottuna useampi eri jatkumo yhdeksi jatkumojen joukoksi. Matrasin mukaan on luontevaa viitata koodinvaihtoon silloin, kun kyseessä on puhuja, joka kykenee johdonmukaisesti erottamaan kielellisen osaamisensa eri osa-alueet, eli eri kielet

toisistaan sekä tarvittaessa käyttämään niitä erilaisissa konteksteissa. Kuitenkin Matras mainitsee, että kaksikielisyydeksi voi jossain määrin laskea myös sen, jos puhujalla on hallussaan jonkun toisen kielen alkeet tai hän osaa jonkin verran vieraskielisiä sanoja. (Matras 2009: 111.) Omassa tutkimuksessani jätän tämän kaksikielisyyden jatkumon kokonaan pois, sillä sitä on aineistostani mahdoton luotettavasti todeta. Tästä kerron lisää alaluvussa 3.4.

Toisena kohtana taulukossa tarkastellaan kielenainesten rakenteellista jatkumoa, jonka toisessa päässä on taidokas lause, ilmaisu tai fraasi, ja toisessa päässä vastaavasti on yksittäinen sana. Taidokas lause on pidempi ilmaus, jolla on selkeä syntaktinen rakenne. Tämä jatkumo käsittelee myös käytetyn toisen tai vieraan kielen rakenteiden monimutkaisuutta ja omaleimaisuutta sekä sitä, millä tavalla ne ovat riippuvaisia kontekstista. Matrasin mukaan välittömässä vuorovaikutuksellisessa kontekstissa tapahtuva kielten vuorottelu taidokkaan lauseen ja vaihtelevien ilmausten ja fraasien tasolla vaatii hyvää osaamista molemmissa kielissä. Tällaisista pidemmistä ilmauksista ei todennäköisesti tule vakiintuneita lainoja samalla tapaa kuin yksittäisistä sanoista. (Matras 2009: 112.) Matras mainitsee myös, että monimutkaiset ja luovat upotukset kiinnittävät kuulijan huomion, minkä takia ne toimivat hyvin vuorovaikutuksessa ja keskustelutilanteessa erityisinä tehokeinoina, ja sitä kautta korreloivat myös kolmannen taulukon jatkumon, funktionaalisuuden, kanssa. (Matras 2009: 112.)

Kolmantena jatkumona Matrasin taulukossa on funktionaalisuus, mikä tarkoittaa hänen mukaansa jatkumoa keskustelussa käytettävistä tehokeinoista ja tyylikeinoista oletuksenmukaisiin ilmauksiin relevanteissa käyttöyhteyksissä. Koodinvaihdot ovat hänen mukaansa yleensä ensimmäisenä mainittuja tehokeinoja ja tyylikeinoja, kun taas vakiintuneet lainat ovat usein oletuksenmukaisia ilmauksia ja jopa ainoita ilmaustapoja tarkoituksessaan (Matras 2009: 112). Näin ollen vakiintuneet lainat voivat myös täyttää leksikaalisen aukon, eli sanoille ei ole tarkkaa käännösvastinetta. Funktionaalisuuden jatkumolla prototyyppiset koodinvaihdot ovat tietoisia ja korvaavatkin keskustelutilanteessa usein oletuksenmukaisen ilmauksen tai rakenteen tarkoituksenmukaisesti osana keskustelustrategiaa. Toisaalta prototyyppinen laina voi muodostaa synonyymeja, jotka eroavat toisistaan tyyliiltään esimerkiksi muodollisuuden tai virallisuuden suhteen. (Matras 2009: 112.) Näin ollen oletuksenmukaisen ilmauksen määritelmä ei ole aina selkeä, ja aineistossani lähdenkin olettamasta, että suomenkielinen ilmaus on oletuksenmukainen ja

englanninkielinen ilmaus on tehokeino. Tämä oletama ei aina päde, sillä esimerkiksi leksikaalisen aukon täyttävät sanat ovat oletuksenmukaisia ilmauksia, mutta tätä oletamaa soveltaen olen sijoittanut aineistoni tapaukset tälle funktionaalisuuden jatkumolle yksi kerrallaan.

Neljäntenä jatkumona Matrasin taulukossa on omaleimaiset tarkoitteet eli ilmausten spesifisyys ja tarkkuus. Prototyypin koodinvaihdon puolella on tällä jatkumolla leksikaalisuus ja vastaavasti prototyypin lainan puolella on englanninkielinen ilmaus *para-lexical*, jolla Matras tarkoittaa ilmauksia ja viittaustapoja, jotka eivät sisälly kielen yleisiin asioiden ja käsitteiden luokittelutapoihin, vaan toimivat yksilöinä sanaluokkien tapaan. Näillä Matras tarkoittaa kielenulkoisia elementtejä, kuten epäröintiäntelyitä ja dialogipartikkeleita. Tämän jatkumon olen jättänyt pois analyysistäni, sillä en ole ottanut huomioon siinä lainkaan kielenulkoisia elementtejä.

Viidenneksi jatkumoksi Matras erottaa taulukossaan operationaalisuuden. Tämä tarkoittaa sitä, että prototyypin lainan puolelle asettuvat kieliopilliset elementit, jotka tuotetaan tiedostamattomasti, jotta valintamekanismiin liittyvä prosessointityö, jota ovat esimerkiksi epäröintiänteet ja täytesanat, olisi alhaisempaa. (Matras 2009: 113.) Koodinvaihdon puolelle asettuu keskeisen sanaston käyttäminen. Tällä Matras tarkoittaa sitä, että kaksikieliselle on useimmissa tapauksissa helpompaa palauttaa mieleen kielten keskeistä sanastoa ja tehdä valintoja eri kielten vastineiden välillä tällaisen ydinsanaston osalta kuin jatkuvasti ja johdonmukaisesti kontrolloida tätä valintamekanismia automaattisten, ei-referentiaalisten elementtien, kuten vaikkapa partikkeleiden ja komparatiivin tai superlatiivin tunnusten osalta. (Matras 2009: 113.) Mikäli ilmauksessa on kieliopillisia tunnuksia, kallistuu se jatkumolla siis niin ikään prototyypin lainan puolelle. Tätä jatkumoa en ole käyttänyt omassa tutkimuksessani, sillä aineistossani ei ole tapauksia, joissa vain kieliopillinen sana, kuten esimerkiksi englannin *the* tai prepositiot *in*, *on* tai *at* olisi vaihdettu.

Kuudentena jatkumona Matrasin taulukossa on säännöllisyys, jossa prototyypin koodinvaihdon puolelle asettuvat yksittäiset tapaukset ja esiintymät, ja vastaavasti prototyypin lainan puolelle säännölliset tai vakiintuneet tapaukset. Säännöllisyydellä Matras ei tarkoita ainoastaan yleisyyttä, vaan myös sitä, onko ilmaus hyväksyttävä ja toimiva minkä tahansa kielen kontekstissa. (Matras 2009: 113.) Omassa aineistossani hyödynnän jatkumoa nimenomaan esiintymislaajuuden mukaan, ja siitä olen kertonut tarkemmin luvussa

3.4. Seitsemäntenä ja viimeisenä osa-alueena Matrasin taulukossa on rakenteellinen integroituminen. Tämän jatkumon osalta olennaista on se, että kielissä on tunnistettavia rakenteellisen integroitumisen toimintoja. Kielissä, joissa morfologiset taivutusmuodot ovat vähäisiä, voi tämän jatkumon käyttö olla epäolennaista. Samaten kielet, joiden foneettiset rakenteet ovat samankaltaisia, on jatkumo niin ikään hankalaa. (Matras 2009: 113.) Omassa taulukkomallissani olen jakanut rakenteellisen integroitumisen foneettiseen ja morfologiseen integroitumiseen, jotka esittelen tarkemmin luvussa 3.4.

Matrasin mukaan määritelmä ja rajanvetäminen koodinvaihdon ja lainan välille ei ole yksinkertaista, vaan se vaatii useampia kriteereitä ja niiden sovittamista eri jatkumoille. Jatkumot muodostavat kokonaisuuden prototyyppisen koodinvaihdon ja prototyyppisen lainan välille. Kaikkein yksiselitteisin ja prototyyppisin laina onkin vakiintunut, rakenteellisesti integroitunut yksittäinen sana, joka toimii oletuksenmukaisena ilmauksena ja on tarkoituksenmukainen omaleimainen tarkoite tai kieliopillinen tunnus yksikielisessä kontekstissa. Yksiselitteisin prototyyppinen koodinvaihto puolestaan on kaksikielisen tekemä tarkoituksenmukainen kielen vaihtaminen lausunnon tasolla siten, että kyseessä on yksittäinen esiintymä, joka toimii tyylikeinona. Näiden väliin jää epäselvä alue, joka vaikuttaa etenkin kaksikielisiin. (Matras 2009: 113–114.) Tämä epäselvä alue on tutkimuksessani olennainen osa analyysia, ja Matrasin jatkumomallin avulla kielenaineiksia ei tarvitse jakaa yksiselitteisesti lainaan tai koodinvaihtoon, sillä myös niiden väliin jäävät tapaukset tulevat huomioiduksi.

Matrasin taulukon on suomentanu Kantele pro graduunsa (2016) alla olevan kuvan tavoin. Kantele on tiivistänyt taulukkoa siten, että hän ei ole merkinnyt eri osa-alueiden otsikoita omaan taulukkoonsa. En ole itsekään omassa taulukkomallissani merkinnyt niitä. Oma taulukkoni onkin sovellus sekä Matrasin mallista että Kanteleen suomentamasta mallista. Olen käyttänyt taulukossani Kanteleen suomennoksia, ja esittelen sen tarkemmin luvussa 3.4.

TAULUKKO 2. Matras (2009): Jatkumo koodinvaihdosta lainaan.

<----->		
Prototyyppinen laina	Prototyyppinen koodinvaihto	
Yksikielinen puhuja	Kaksikielinen puhuja	
Yksittäinen sana	Taidokas lause	
Oletuksenmukainen ilmaus	Tyylikeino	
Esiintyy usein	Esiintyy kerran	
Integroitunut	Integroitumaton	jne.

3. AINEISTO JA METODI

Tutkimukseni on kvalitatiivista kielikontaktitutkimusta ja ennen kaikkea koodinvaihdon tutkimusta, jossa keskityn vahvasti nimenomaan kielelliseen sisältöön enkä niinkään vuorovaikutukseen. Kerron alaluvussa 3.1. tarkemmin tutkielman aineistosta ja vastaavasti luvussa 3.2. käyn tarkemmin läpi tutkimusmenetelmää, aineiston rajaamista ja sitä, millä tavalla tutkimukseni metodisesti etenee. Luvuissa 3.4. käyn tarkemmin läpi analyysia varten Matrasin (2009) jatkumomallin ja Kanteleen (2016) siitä suomentaman version pohjalta tekemäni taulukkomallin.

3.1. Aineisto ja aineiston kerääminen

Tutkielmani aineistona on Kaverin puolesta kyselyn -podcastin 60 ensimmäistä jaksoa, joista olen poiminut analysoitavaksi kaikki englanninkieliset ilmaukset ja muut jonkin muun kuin suomenkieliset ilmaukset. Englannin lisäksi podcastissa on käytetty myös ruotsia ja saksaa. Tutkimani podcast on vapaasti kuunneltavissa Yle Areenassa, ja yksi jakso kestää noin 10–20 minuuttia. Podcastissa käsitellään humoristisesti erilaisia elämän sattumuksia ja se keskittyy nimenomaan huvittaviin ja noloistuttaviin tarinoihin. Podcastin kuvauksessa Yle Areenassa (viitattu 4.4.2021) kuvaillaan podcastia seuraavasti: "Kennellä on pahimmat mokat? No kaverilla. Anna Karhunen ja Tiia Rantanen kertovat kiusallisimmat jutut ja noloimmat sattumukset, joissa pääosassa on aina kaveri – tietenkin. Podcast tarjoaa varmat naurut ja helpotusta omaan (tai kaverin) häpeään."

Kyseessä on siis aihealueiltaan kevytsisältöinen podcast, mikä näkyy myös aineistossani ja siinä, millaista sanastoa ja ilmauksia podcastissa käytetään. Sain podcastin tekijöiltä luvan tutkimukseeni, ja sain kaikki tutkimukseen tarvitsemani jaksot käyttööni podcastin tuottajalta, joten minun ei tarvinnut käsitellä aineistoa Yle Areenan kautta. Olen litteroinut aineistostani kaikki kohdat, joissa on käytetty jotain muuta kuin suomen kieltä, mutta muuten olen jättänyt jaksot litteroimatta. Olen käyttänyt informanteista lyhenteitä T (Tiia) ja A (Anna). Litterointiperiaatteista olen kertonut tarkemmin luvussa 3.3.

3.2. Aineiston rajaaminen ja luokittelu

Alun perin tarkoitukseni oli ottaa mukaan 80 podcastin jaksoa, mutta tällöin aineistosta olisi tullut liian laaja, joten rajasin määrän 60 ensimmäiseen jaksoon. Rajauksen jälkeen aineistossani on kaiken kaikkiaan 468 litteroitua tapausta, mutta olen edelleen rajannut niistä osan pois. Olen jättänyt analyysistä pois henkilönnimet (esimerkiksi *Trump* ja *Dave Grohl*), mutta joitakin muita erisnimiä olen jättänyt osaksi analyysia. Mukana analyysissa on esimerkiksi TV-ohjelmien nimiä ja tuotenimiä (esimerkiksi *Tempation Island* ja *Powerpoint*). Lisäksi olen jättänyt analyysista pois täysin integroituneet sanat, jotka ovat olleet matriisikielessä käytössä jo pitkään. Tällaisia ovat esimerkiksi ruotsista lainautuneet ikivanhat lainasanat.

Henkilönnimet olen jättänyt pois sen takia, että ne ovat samoja kielestä riippumatta, joten niissä ei ole juurikaan vaihtelua mahdollista äänneasun muutosta lukuun ottamatta. TV-ohjelmien nimiä ja tuotenimiä on henkilönnimiä mielekkäämpi analysoida, sillä äänneasun lisäksi niiden käyttäminen voi vaihdella monellakin tapaa. Aineistossani tuotenimiä käytetään esimerkiksi osana sanaleikkiä, jolloin sitä käytetään myös varsinaisen tuotenimimerkityksensä ulkopuolella. Tällaiset tapaukset olisivat jääneet kokonaan pois, mikäli olisin rajannut kaikki erisnimet ulos aineistostani, joten päädyin pitämään TV-ohjelmien ja tuotemerkkien nimet mukana. Rajattuani pois henkilönnimet, olen käynyt aineistoni kohta kohdalta läpi ja yhdistänyt useamman kerran esiintyneet samat sanat tai pidemmät ilmaukset aina yhdeksi analysoitavaksi tapaukseksi. Tämän lajittelun jälkeen analysoitavia tapauksia on aineistossani yhteensä 225.

Aineiston rajaamisen jälkeen olen luokitellut aineistoni viiteen eri kategoriaan. Nämä kategoriat määrittävät kielenaineokset joko prototyypiksi lainaksi, prototyypiksi koodinvaihdoksi, lainamaiseksi tapaukseksi, koodinvaihtomaiseksi tapaukseksi tai rajatapaukseksi. Nämä kategoriat olen vielä jakanut alakategorioihin pisteiden mukaan ja edelleen alatyyppeihin sen mukaan, millä tavalla ne jatkumoille taulukossani sijoittuvat. Tästä olen kertonut tarkemmin luvussa 3.4. ja analyysiluvussa 4. Tämän jaottelun pohjalta analyysini etenee yksittäisten alatyypien ja yksittäisten tapausten analysointiin. Analyysini pohjautuu aineiston luokitteluun ja kategorisointiin, minkä pohjalta laadullinen tutkimustyö ja analysointi toteutuu.

3.3. Litterointiperiaatteet

Litteroinnissa olen soveltanut Mantilan ja Pääkkösen (2010: 31–34) litterointiperiaatteita sekä Nikulan, Koskelan, Käännän, Muhosen, Piirainen-Marshin ja Pitkänen-Huhdan litterointimerkintöjä (Leppänen, Nikula & Kääntä 2008: 429). Samaten Itkosen (1997: 69–81) transkription pääkohtia olen soveltanut ja yksinkertaistanut litterointiini. Olenkin litteroinut aineistoni näiden pohjalta karkean transkription mukaisesti. Pitkän vokaalin olen merkinnyt kahden vokaalin merkillä, puolipitkiä vokaaleita en ole eritellyt. En ole erikseen merkinnyt sanojen intonaatiota, ellei sillä ole sisällön kannalta merkitystä. Kesken jääneet sanat olen merkinnyt yhdysmerkillä *mi-*, ja epäselvästi kuullun puhunnoksen sulkuihin (*mitä*). Ymmärtämättömät osat olen merkinnyt suluilla siten, että luultavasti yhden sanan mittainen osa on tyhjissä suluissa (), lausekkeen pituinen suluissa () ja lauseen pituinen muodossa (). Erisnimet olen kirjoittanut isoin alkukirjaimin.

Koska analyysissani ei tarkka litterointi pääosin ole tarpeen, olen englanninkielisissä ja muissa muun kuin suomenkielisissä ilmauksissa käyttänyt litteroinnissa kunkin kielen mukaista kirjoitusasua. Jos sana on kuitenkin selkeästi integroitunut suomen kieleen, olen valinnut suomen kielen mukaisen kirjoitusasun. Esimerkiksi sanan *eksä* olen litteroinut nimenomaan tähän muotoon, vaikka myös muoto *exä* olisi mahdollinen. Integroitumattomissa tapauksissa sen sijaan olen käyttänyt englannin mukaista kirjoitusasua. Esimerkiksi sanan *podcast* olen litteroinut tähän muotoon, vaikka foneettinen transkriptio onkin tarkemmin [pɒdkaːst]. Olen kuitenkin tarvittaessa käyttänyt myös tarkempaa transkriptiota niiltä osin kun se on analyysin kannalta olennaista, ja tällöin käytän IPAn mukaista merkintätapaa.

3.4. Oma muunnelma Matrasin taulukosta

Luvussa 2.5. esittelemiäni Matrasin jatkumomallia ja Kanteleen siitä suomentamaa jatkumomallia käytän itse analyysini pohjana. Olen muokannut näiden pohjalta taulukko-muotoisen mallin siten, että jokaisella jatkumolla on kolme eri kohtaa, joista saa pisteitä joko -1, 0 tai 1 (Taulukko 3). Käyn aineistoni läpi kaikilta osin tapaus kerrallaan, ja sijoitan ne taulukon jokaiselle jatkumolle. Olen jättänyt taulukosta pois jatkumon yksikielisen ja kaksikielisen puhujan käyttämistä ilmauksista, sillä aineistostani on mahdoton pitävästi

osoittaa, mitä ilmausta yksikielinen käyttäisi ja mitä ei. Samaten operationaalisuuden jatkumon ja spesifisyyden jatkumot olen jättänyt pois omasta taulukostani, sillä aineistosani ei ole yksinään englannista otettuja kielenulkoisia elementtejä tai kielioppisanoja. Olen myös jakanut integroitumisen jatkumon foneettiseen ja morfologiseen integroitumiseen.

TAULUKKO 3. Oma muunnelma.

Prototyyppinen LAINA	-1	0	1	Prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana				Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus				Tyylikeino
Esiintyy usein				Esiintyy kerran
Integroitunut Foneettisesti Morfologisesti				Integroitumaton jne.

Jatkumomallista soveltamani yllä näkyvä malli toimii siten, että käyn jokaisen aineistosani olevan ilmauksen taulukon avulla läpi jatkumo kerrallaan. Ensimmäisenä katson, onko kyseessä yksittäinen sana vai taidokas lause, ja sijoitan ilmauksen tälle jatkumolle. Sen jälkeen tutkin, onko kyseessä oletuksenmukainen ilmaus vai tyylikeino. Tämän jälkeen peilaan ilmausta koko aineistooni ja katson, esiintyykö se kerran vai useamman kerran, ja jälleen kerran asetan ilmauksen jatkumolle sen mukaan. Lopuksi katson, onko ilmaus integroitunut vai ei. Tässä katson erikseen sen, onko tapaus integroitunut ja jos on, onko se integroitunut fonologisesti, morfologisesti vai kummallakin tavoin. Sekä morfologisesta että foneettisesta integroitumisesta tapaus saa pisteitä, joten integroitumisesta pisteitä voikin saada -2, -1, 0, 1 tai 2. Tältä pohjalta ilmaus voi saada pisteitä yhteensä -5 ja 5 välillä. Mitä lähempänä -5 pistettä tapaus on, sitä prototyyppisempi laina on kyseessä, ja mitä lähempänä vastaavasti 5 pistettä, sitä prototyyppisempi koodinvaihto on kyseessä. Tarkan pisteytyksen antaminen on kuitenkin paikoin hankalaa, ja analyysissä on otettava huomioon se, että kaikki siinä tapahtuvat tulkinnat ovat jossakin määrin tutkijan omasta kieli-intuitiosta riippuvaisia. Tapauksia onkin aina mahdollisuus tulkita myös eri tavalla ja täten saada ainakin osin eri tulokset. Tutkijan oma kielitaju eli introspektio on kuitenkin usein tarpeellinen osa lingvististä tutkimusta sen subjektiivisuudesta huolimatta (Huomo & Sivonen 2010: 21, 38). On kuitenkin otettava huomioon tämä intuitio osana tutkimustani, ja sitä kautta myös tarkastella tuloksia kriittisesti.

Esittelen taulukon jatkumot läpi kohta kohdalta lyhyesti esimerkkien kera, mutta käsitte-
len esimerkkejä vielä tarkemmin analyysiluvussa 4. Ensimmäisellä, yksittäinen sana–tai-
doka lause -jatkumolla yksittäisen sanan puolelle asettuvat nimensä mukaisesti yksittäi-
set sanat, jotka esiintyvät sellaisenaan esimerkiksi keskellä suomenkielistä lausetta, kuten
esimerkissä (1). Taidokkaan lauseen puolelle puolestaan asettuvat pidemmät englannin-
kieliset ilmaukset, joissa on selkeä syntaktinen rakenne, kuten esimerkissä (2). Keskelle
puolestaan sijoittuvat esimerkiksi kahden sanan tai yhden lausekkeen mittaiset ilmaukset,
jotka eivät ole lauseen mittaisia, tai jossa syntaktinen rakenne on hyvin yksinkertainen,
kuten esimerkeissä (3) ja (4).

- (1) *ei myöskää **eksää** kohtaan olevia tunteita*
- (2) ***i don't eat meat, have you got any vegetarian dishes***
- (3) *mökkiviikonloppu **and a show***
- (4) *tää oli **slow clappi***

Oletuksenmukainen ilmaus–tyylikeinojatkumolla oletuksenmukaisia ilmauksia ovat esi-
merkiksi sanat, jotka täyttävät leksikaalisen aukon, kuten esimerkissä (5). Tyylikeinoja
puolestaan ovat ilmaukset, joille on aktiivisessa käytössä oleva suomenkielinen vastine,
tai jotka muuten ovat keskustelukontekstissa selkeästi tyylikeinoja. Tällaisia ovat esimer-
kiksi alla olevat esimerkit (6) ja (7). Keskelle sijoittuvat puolestaan epäselvät tapaukset
(esimerkki 8), joita ei voi aukottomasti todeta kummaksikaan. Käytän tämän jatkumon
kohdalla apunani Kielitoimiston sanakirjaa, Nykysuomen sanakirjaa ja Stadin slangin
suursanakirjaa (Paunonen 2000). Mikäli sana löytyy useammasta sanakirjasta, on se ole-
tuksenmukainen ilmaus, ja mikäli sitä ei mainita niissä lainkaan, kallistuu se lainan puo-
lelle.

- (5) *sattu olee samalla myös **bestman***
- (6) *eli ne jotka on kirjoitettu **all capseilla***
- (7) ***god knows what** kaikkee, säätäny*
- (8) *sellasessa **all inclusive -hotellissa***

Esiintyy usein–esiintyy kerran -jatkumolla olen sijoittanut sellaiset tapaukset, jotka esiin-
tyvät useamman kerran mutta samassa yhteydessä 0 pisteen sarakkeeseen (esimerkit 9 ja
10). Nämä tapaukset esiintyvät aineistossa peräkkäin ja samassa asiayhteydessä. Kaksi
kertaa esiintyvät tapaukset ovat saaneet -1 pisteen ja sijoittuvat siten prototyyppisen lai-
nan puolelle, jos ne esiintyvät eri yhteyksissä. Useamman kerran esiintyvät tapaukset ovat

niin ikään prototyyppisen lainan puolella, ja yksittäiset esiintymät ja tapaukset prototyyppisen koodinvaihdon puolella.

(9) *eli näin se starttas*

(10) *niin tälleen se starttas*

Taulukon viimeisellä kahdella jatkumolla eli integroitumisen jatkumoilla sijoitan aineiston tapaukset ensin foneettisen integroitumisen jatkumolle ja sen jälkeen morfologisen integroitumisen jatkumolle. Foneettisen integroitumisen osalta lainan puolelle sijoittuvat ilmaukset, jotka esiintyvät aineistossani selkeästi suomen kielen mukaisessa äänneasussa (esimerkki 11). Näissä tapauksissa myös litterointi mukailee tätä äänneasua. Prototyyppisiä lainoja vastaavasti ovat tapaukset, joissa äänneasua ei ole mukautunut suomen kieleen. Morfologisen integroitumisen jatkumolla puolestaan prototyyppisen lainan puolelle olen sijoittanut tapaukset, joissa ilmaus on selkeästi mukautunut suomen morfologiaan, kuten esimerkissä (11).

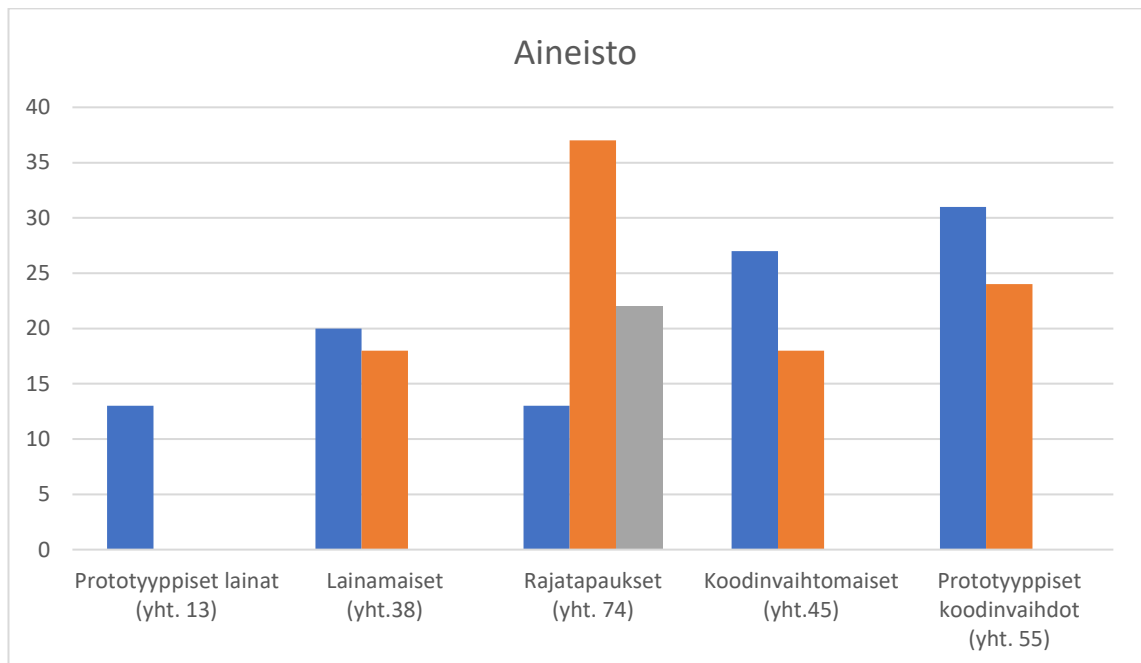
(11) *ne targetoi tietyn ikäisiä helsinkiläisnaisia*

(12) *excuse me sir, have you got this shirt öö sleeveless*

Prototyyppisen koodinvaihdon puolelle vastaavasti sijoittuvat morfologisella jatkumolla tapaukset, joissa integroitumista ei ole tapahtunut, kuten yllä olevassa esimerkissä (12). Keskelle olen sijoittanut tapaukset, joissa integroitumista ei voi todeta kumpaankaan suuntaan. Tällaisia ovat esimerkiksi tapaukset, joissa sana on perusmuotoinen tai olisi suomenkielisenä nominatiivimuotoinen tai A-infinitiivimuotoinen. Foneettisen integroitumisen jatkumolla puolestaan tapaukset, joissa äänneasua on molemmissa kielissä samankaltainen, sijoittuvat keskelle. Samaten muut tapaukset, joissa ilmausta ei voi perustellusti laittaa kumpaankaan laitaan, sijoittuvat keskelle, kuten muillakin jatkumoilla.

4. AINEISTOANALYYSI

Tutkimukseni aineisto on jakautunut viiteen eri pääkategoriaan. Kategoriat syntyivät taulukon 3 avulla määriteltujen pisteiden perusteella siten, että prototyyppisiä lainoja ovat pisteet -5 tai -4 saaneet ainekset ja prototyyppisiä koodinvaihtoja ovat vastaavasti pisteet 5 tai 4 saaneet tapaukset. Näiden prototyyppisten tapausten väliin jäävistä tapauksista olen määritellyt lainamaisiksi tapauksiksi pisteet -3 ja -2 saaneet tapaukset ja koodinvaihtomaisiksi tapauksiksi vastaavasti taas 3 ja 2 pistettä saaneet. Rajatapauksia ovat -1, 0 tai 1 pistettä saaneet tapaukset. Alla olevaan kuvioon (Kuvio 1) olen merkinnyt kunkin kategorian ja niissä esiintyvien tapausten määrän alakategorioissaan.

KUVIO 1. Aineiston jakautuminen kategorioihin.

Kuviossa 1 on eritelty tarkemmin aineiston jakautumista eri kategorioihin. Prototyyppisten lainojen kohdalla sininen palkki kuvaa -4 pisteen tapausten määrän, -5 pisteen tapauksia aineistossani ei ole. Vastaavasti prototyyppisten koodinvaihtojen kohdalla sininen kertoo 5 pistettä saaneiden tapausten määrän ja oranssi 4 pistettä saaneiden. Lainamaisissa tapauksissa sininen väri kuvaa -2 pisteen tapauksia ja oranssi -3 pisteen tapauksia. Koodinvaihtomaisissa tapauksissa 3 pistettä saaneita tapauksia kuvaa sininen ja 2 pistettä vastaavasti oranssi väri. Rajatapauksissa sininen väri kertoo 1 pisteen tapausten määrän, oranssi -1 pistettä saaneiden määrän ja harmaa vastaavasti kuvaa 0 pisteen tapauksia. Kuvioista näkee, että rajatapauksia on selvästi eniten (74) ja prototyyppisiä lainoja vähiten

(13). Prototyyppejä koodinvaihtoja on toiseksi eniten (55) ja lainamaiset tapaukset (38) ja koodinvaihtomaiset tapaukset (45) ovat melko tasamäärissä, joskin koodinvaihtomaisia tapauksia on hieman enemmän. Yhteensä koodinvaihto- tai lainatapauksia on aineistossani 225. Seuraavissa alaluvuissa olen käsitellyt näitä kategorioita yksi kerrallaan. Kaikki aineistoni tapaukset eivät mahdu analysoitavaksi itsenäisinä, mutta olen ottanut tarkempaan käsittelyyn mahdollisimman paljon tapauksia siten, että suuremmista kategorioiden alatyypeistä käsittelen aina olennaisia esimerkkejä. Pienemmistä alatyypeistä olen ottanut käsiteltäväksi mahdollisimman monipuolisesti yksittäisiä esimerkkejä. Kaikista kategorioista ja edelleen niiden alatyypeistä olen kuitenkin käsitellyt aina ainakin yhden esimerkin analyysissäni.

Aineiston jakautumista siten, että rajatapauksia on eniten ja prototyyppejä lainoja vähiten selittää kielten välisten rajojen määrittely ja sitä kautta se, etten ole ottanut mukaan esimerkiksi ruotsista lainautuneita ikivanhoja lainoja. Kielten välisten rajojen määrittely onkin yksi olennainen tutkimuskysymys, sillä analyysini keskittyy nimenomaan muun kuin suomenkielisten ilmausten analysointiin. Olen määritellyt muuksi kuin suomen kieleksi aineistossani ilmaukset, jotka eroavat esimerkiksi foneettiselta tai morfologiselta asultaan suomen kielen mukaisista asuista. Täysin integroituneet lainasanat, jotka ovat olleet käytössä pitkään, olen määritellyt aineistossani olevan jo suomea ja olen täten jättänyt ne analyysiin ulkopuolelle. Integroitumattomat vakiintuneet tapaukset sen sijaan olen ottanut mukaan analyysiin, vaikka niiden voisikin määritellä olevan niin ikään suomea. Lainasanan ikä ja integroituminen näin ollen vaikuttavat siihen, onko kyseessä aineistossani suomenkielinen vai muun kuin suomenkielinen ilmaus. Mikäli kieliopilliset kategoriat tai äänneasut eivät ole täysin suomen kielen mukaisia, on kyseessä siis jonkin muun kuin suomen kielen ilmaus, ja se on täten osana analyysiani.

Aineiston jakautumiseen vaikuttanee osaltaan myös podcastin luonne ja siinä käsiteltävät aiheet. Tämän takia on luontevaa, että joitakin aiheita käsitellään enemmän ja niistä sitä kautta nousee esiin esimerkiksi sama koodinvaihdollinen ilmaus useamman kerran. Podcastin keskustelujen aihepiirit ovatkin sellaisia, että esimerkiksi *eksä* esiintyy aineistossa luontevasti useita kertoja, kun taas esimerkiksi sana *sightseeing* esiintyy vain kerran. Tämä näkyy tarkemmin aineistoni kategorioissa ja niiden alatyypeissä, joita käsittelen seuraavissa analyysiluvun alaluvuissa 4.1.–4.5.

4.1. Prototyyppiset lainat

Prototyyppisiksi lainoiksi olen laskenut aineistostani ne ilmaukset, jotka ovat saaneet pisteitä -5 tai -4. Tapauksia, jotka saavat -5 pistettä, ei ole aineistossa lainkaan, ja kaikki tämän kategorian tapaukset saavatkin täten -4 pistettä. Tällaisia prototyyppisiä lainoja aineistossa on 13, ja niistä useimmin esiintyvät ilmaukset *eksä* (34 kertaa) ja *podcast* (32 kertaa). Sana *random* esiintyy 16 kertaa, ja muut tämän ryhmän ilmaukset esiintyvät aineistossa alle kymmenen kertaa. Osa tapauksista on myös tuotenimiä ja yksi on televisio-ohjelman nimi. -4 pistettä saaneita tapauksia on kolmea eri alatyyppiä, ja niistä ensimmäistä on aineistossa 7, toista 4 ja kolmatta kaksi tapausta. Alla olevat taulukot 4, 5 ja 6 ovat alatyyppejä 1, jossa ainekset sijoittuvat kaikilta muilta osin prototyyppisen lainan puolelle, mutta foneettisen integroitumisen osalta rajatapaukseksi 0 pisteen kohdalle.

TAULUKKO 4. *eksä/exä*

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana	x			Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus	x			Tyylikeino
Esiintyy usein	x (34)			Esiintyy kerran
Integroitunut Foneettisesti Morfologisesti	x	x		Integroitumaton jne.

Pisteet: -4

Yllä olevasta taulukosta (Taulukko 4) näkee, että *eksä* esiintyy aineistossa 34 kertaa. Esiintymät ovat jakautuneet useisiin eri jaksoihin läpi koko aineiston. Koska sanan äänneasu on suomalaisittain ja englannin mukaisesti hyvin samankaltainen, on foneettista integroitumista mahdoton osoittaa pitävästi kumpaankaan suuntaan. Tämän takia foneettisen integroitumisen jatkumolla tapaus saa 0 pistettä. Morfologisesti sana puolestaan on integroitunut, sillä se esiintyy muun muassa muodoissa *eksä*, *eksän* ja *eksää*. Sanan lainamaisuutta puoltaa myös se, että se löytyy Kielitoimiston sanakirjasta merkinnällä *ark.* (KS 8.12.2020). Sana löytyy samassa merkityksessä myös Stadin slangin suursanakirjasta (Paunonen 2000: 168) muodossa *eks* 1970-luvulta alkaen. Taulukon 4 esimerkin tapaan myös *podcast* (Taulukko 5), esiintyy aineistossa useamman kerran.

TAULUKKO 5. *podcast*

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana	x			Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus	x			Tyylikeino
Esiintyy usein	x (32)			Esiintyy kerran
Integroitunut Foneettisesti Morfologisesti	x	x		Integroitumaton jne.

Pisteet: -4

Podcast esiintyy aineistossa 32 kertaa, mutta esiintymiä selittää osaltaan se, että aineistonani on nimenomaan podcast-jaksot, jolloin niistä myös puhutaan aineistossa melko usein, esimerkiksi ilmauksilla *tässä podcastissa*, *tätä podcastia*. Kyseessä on kuitenkin selkeästi lainamainen sana, eikä sillä ole prototyyppiselle koodinvaihdolle tyypillisiä piirteitä lainkaan. Sana myös täyttää leksikaalisen aukon, eikä sille ole selkeää suomenkielistä vastinetta. Kyseessä onkin uudissana vuodelta 2005 (Eronen 2018). Tapaus on foneettisen integroitumisen osalta rajatapaus siksi, että sanan lausuminen vaihtelee hieman eri asiayhteyksissä. Kielitoimiston sanakirjan mukaan sanan foneettinen transkriptio on [podkast], kun taas englannin mukaan se on ['pɒd.kɑːst]. Aineistossani sana on lausuttu kummallakin tavalla sekä näiden yhdistelmämuodoilla.

Bestman (taulukko 6), esiintyy aineistossa niin ikään useamman kerran ja foneettinen integroitumisen osalta kyseessä on rajatapaus, joten sekin saa pisteitä -4. Samaten *smoothie* esiintyy neljä kertaa, ja on samaa alatyyppeä 1.

TAULUKKO 6. *bestman* / *smoothie*

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana	x			Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus	x			Tyylikeino
Esiintyy usein	x (4)			Esiintyy kerran
Integroitunut Foneettisesti Morfologisesti	x	x		Integroitumaton jne.

Pisteet: -4

Bestman on selkeästi lainamainen upotus, sillä se sijoittuu kaikilla jatkumoilla prototyyppisen lainan puolelle lukuun ottamatta foneettista integroitumista. Foneettisen

integroitumisen jatkumolla *bestman* sijoittuu keskelle, sillä se on äännetty [best mæn], mikä on englannin kielen äänneasun mukainen, mutta vastaavasti myös suomen kieleen sopiva äänneasu. Kielitoimiston sanakirjassa (KS 7.4.2021) sanan äänneasuksi on merkattu sekä [bestman] että [bestmän], jonka perusteella sana voisi olla myös foneettisesti integroitunut. Koska integroituminen ei kuitenkaan ole selkeää, olen sijoittanut sen keskelle. Sana *bestman* on oletuksenmukainen ilmaus, sillä se täyttää leksikaalisen aukon eikä sille löydy vakiintunutta suomenkielistä vastinetta. Aapalan (1992) mukaan esimerkiksi *sulhaspoika* on nykymerkityksessään lapsi, joka esiintyy vihkimistilaisuudessa sulhasen saattajana, kun taas *bestman* on sulhasen hyvä ystävä ja ikätoveri. Näin ollen pidän kyseistä sanaa oletuksenmukaisena ilmauksena.

Smoothie esiintyy aineistossani niin ikään neljä kertaa, ja se löytyy myös Kielitoimiston sanakirjasta (KS 7.4.2021). Paunosen (2000) Stadin slangin suursanakirjassa sana ei esiinny. Aineistossani sanan ääntämys vaihtelee, ja siksi se on foneettisen integroitumisen jatkumolla keskellä. Sana on äännetty sekä muodossa [smuutie] että [smuuði]. Taulukossa 7 (*match*) on samankaltainen alatyypin 1 tapaus kuin yllä olevat taulukon 6 tapaukset. Kyseessä on muutaman kerran esiintyvä upotus, jonka foneettista integroitumista on hankala aukottomasti todeta. *Match* esiintyy aineistossa kahdeksan kertaa ja se esiintyy äänneasuihin [mætʃ], [mæts(i)] ja [matʃ]. Kielitoimiston sanakirjassa (KS 10.4.2021) on sana *mätsätä* merkityksessä 'ark. sopia (yhteen)', mutta muotoa *match* (tai *mätsi*) ei löydy missään kirjoitusasussa.

TAULUKKO 7. *match* (*Tinder-matchinsa* jne)

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana	x			Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus	x			Tyylikeino
Esiintyy usein	x (8)			Esiintyy kerran
Integroitunut Foneettisesti Morfologisesti	x	x		Integroitumaton jne.

Pisteet: -4

Alla oleva taulukko 8 sisältää keskenään samankaltaiset tapaukset, jotka edustavat alatyyppejä 2. Sekä *meili* että *stoori* saavatkin -4 pistettä ja ainoastaan oletuksenmukainen ilmauksen–tyylikeinojatkumolla ne eivät ole prototyyppisiä lainoja.

TAULUKKO 8. *meili* / *stoori*

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana	x			Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus		x		Tyylikeino
Esiintyy usein	x (3) (5)			Esiintyy kerran
Integroitunut				Integroitumaton jne.
Foneettisesti	x			
Morfologisesti	x			

Pisteet: -4

Sana *meili* esiintyy aineistossa kolme kertaa, joista kaksi on samassa jaksossa. Sana on myös integroitunut sekä foneettisesti että morfologisesti, ja se löytyy aineistossa muodoissa *meili* ja *meiliä*. Sana löytyy myös Kielitoimiston sanakirjasta lisäyksellä *ark.* ja rinnakkaismuodon *maili* kanssa (KS 6.5.2021). Muotoa *maili* omassa aineistossani ei esiinny. Myös Paunonen (2000: 616) mainitsee muodon *maili* 1990-luvulta alkaen, mutta vastaavasti muotoa *meili* ei löydy. Englannin mukainen transkriptio on [meɪl], ja se on lähempänä aineistossa käytettyä muotoa [meili] kuin muotoa [maili], mutta sana on joka tapauksessa integroitunut. *Meili* on saanut nominatiivimuotoonsa *i*-lopun, jonka avulla lainasanat usein mukautuvat suomeen (Koivisto 2013: 204). Sana ei ole puhtaasti oletuksenmukainen ilmaus, sillä se toimii rinnakkain *sähköpostin* kanssa.

Stoori puolestaan esiintyy aineistossani viidesti, ja esiintymät jakautuvat eri jaksoihin. Osassa tapauksista kyseessä on yhdyssanan osa (esimerkiksi *kännistoori*), mutta sana esiintyy myös yksittäisenä. Sana löytyykin Kielitoimiston sanakirjasta slg. -merkinnällä (KS 6.5.2021). Samaten Paunonen (2000: 1105) on listannut sanamuodon slangisanaksi 1920-luvulta alkaen, joten kyseessä on selvästi jo hieman vanhempi laina. Sana on selkeästi integroitunut sekä morfologisesti että fonologisesti. *Deitti* ja *random* (taulukko 9) ovat niin ikään jatkumoiltaan samaa alatyyppejä 2 kuin yllä olevat taulukon 8 esimerkit. Nekin ovat tapauksia, jotka on mahdoton sijoittaa yksiselitteisesti oletuksenmukaiseksi ilmaukseksi tai tyylikeinoksi.

TAULUKKO 9. *deitti* / *random*

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana	x			Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus		x		Tyylikeino
Esiintyy usein	x(7) (16)			Esiintyy kerran
Integroitunut				Integroitumaton jne.
Foneettisesti	x			
Morfologisesti	x			

Pisteet: -4

Deitti löytyy Kielitoimiston sanakirjasta (KS 7.4.2021) sekä itsenäisenä että yhdyssanan osana. Myös Paunonen (2000: 141) mainitsee sanan slangisanaksi 1950-luvulta alkaen merkityksessä 'sovittu tapaaminen, treffit' ja 'tyttö- tai poikaystävä'. Sana on integroitunut suomen kieleen ja saanut nomineiden osalta suomen kielelle tyypillisen mukautuskeinon mukaisesti *i*-lopun vartalonsa (Koivisto 2013: 204). Englannin kielen mukainen äänneasu olisikin [dert]. *Deitti* ei ole oletuksenmukainen ilmaus eikä tyylikeino, koska sille on suomenkielisiä vastineita (*seuralainen*, *tapaaminen*) ja myös ruotsista lainautunut ilmaus (*treffit*), mutta myös muoto *deitti* on jo pitkään käytössä ollut laina.

Random esiintyy aineistossani 16 kertaa ja esiintymät jakautuvat useaan eri podcastin jaksoon. Sana on integroitunut, ja kyseessä onkin selkeästi lainamainen sana, eikä sillä ole lainkaan prototyyppisen koodinvaihdon piirteitä. Foneettisesti sana esiintyy aineistossani asuissa [random], [rændəm] ja [rændœm], ja esimerkiksi foneemi /r/ on suomen kielen mukainen. Käsmä on pro gradu -tutkielmassaan (2019) tutkinut sanaa *random* nimenomaan lainasanana, kuten se myös oman analyysini mukaan on. Käsmän mukaan *random* voi toimia sekä adjektiivina että substantiivina, ja se voi tarkoittaa jotain epämääräistä, satunnaista tai vierasta mutta tiedettyä (Käsmä 2019: 60). Kielitoimiston sanakirjassa *random* saa merkitykset 'satunnainen, sattumanvarainen' ja 'outo, kummallinen; yllättävä, odottamaton' (KS 6.4.2021). Sana on monimerkityksinen eikä sille ole suoraa vastinetta suomen kielessä, joten se sijoittuu oletuksenmukaisen ilmauksen ja tyylikeinon jatkumolla keskelle. Sana ei kuitenkaan ole vielä oletuksenmukainen, sillä se on slangimainen (KS 6.4.2021), eikä Paunonen (2000) mainitse sanaa lainkaan.

Kolmatta alatyyppeä prototyyppisten koodinvaihtojen kategoriassa puolestaan edustaa alla oleva esimerkki (taulukko 10). *App store* esiintyy aineistossani kolme kertaa, ja se on

integroitunut sekä foneettisesti että morfologisesti. Kyseessä on oletuksenmukainen ilmaus, sillä elektroniikkayhtiö Applen laitteissa sovelluskaupan nimi on *App Store* laitteen kielestä huolimatta (Apple.com, viitattu 6.5.2021). Kyseessä on myös tuotenimi, jolloin on oletettavaa käyttää sitä sellaisenaan, vaikka onkin otettava huomioon, että puhuja on voinut tarkoittaa puhelimen sovelluskauppaa yleisesti. Oletan tässä tapauksessa olevan kuitenkin kyse tuotenimestä. Kielitoimiston sanakirjasta löytyy sana *appi*, *äppi*, *apsi*, *appsi* merkinnällä ark. merkityksessä 'sovellus' (KS 6.5.2021).

TAULUKKO 10. *app store*

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana		x		Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus	x			Tyylikeino
Esiintyy usein	x (3)			Esiintyy kerran
Integroitunut				Integroitumaton jne.
Foneettisesti	x			
Morfologisesti	x			

Pisteet: -4

4.2. Lainamaiset tapaukset

Lainamaisia, eli -3 tai -2 pistettä saaneita tapauksia aineistossani on yhteensä 39. Näistä -3 pistettä on saanut 18 tapausta ja -2 pistettä puolestaan 20 tapausta. -3 pisteen alakategoria jakautuu vielä 9 eri alatyyppiin, joista kolmessa ensimmäisessä on neljä tapausta ja kaikissa muissa yksi kussakin. -2 pisteen tapaukset puolestaan jakautuvat 10 eri alatyyppiin, joista yhdessä on 7, kahdessa 3, yhdessä 2 ja viidessä 1 tapausta. Kaikki tämän pääkategorian tapaukset ovat yksittäisiä sanoja, mutta vaihtelua tapahtuu monipuolisesti kaikilla muilla taulukon jatkumoilla, mikä selittää myös alatyyppien määrää ja toisaalta kunkin alatyypin suppeutta.

-3 pisteen alakategorian tapauksista alatyyppejä 1 käsittelen alla olevissa taulukoissa 11 ja 12. Tässä alatyypissä tapauksia on yhteensä neljä. Tapaukset sijoittuvat kaikilla muilla jatkumoilla prototyyppisen lainan puolelle, mutta oletuksenmukainen ilmaus–tyylikeino-jatkumolla prototyyppisen koodinvaihdon puolelle, jolloin pisteitä kertyy yhteensä -3.

TAULUKKO 11. *fartti / saitti*

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana	x			Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus			x	Tyylikeino
Esiintyy usein	x (4)			Esiintyy kerran
Integroitunut				Integroitumaton jne.
Foneettisesti	x			
Morfologisesti	x			

Pisteet: -3

TAULUKKO 12. *stalkata*

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana	x			Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus			x	Tyylikeino
Esiintyy usein	x (6)			Esiintyy kerran
Integroitunut				Integroitumaton jne.
Foneettisesti	x			
Morfologisesti	x			

Pisteet: -3

Kaikki yllä olevat esimerkit ovat lainamaisia ja esiintyvät aineistossani useamman kerran eri konteksteissa. *Fartti* löytyy Stadin slangin suursanakirjasta (Paunonen 2000: 185) vuodesta 1990- eteenpäin merkityksessä 'pieru', kuten sitä on aineistossanikin käytetty. Kyseessä on selkeästi tyylikeino eikä oletuksenmukainen ilmaus, sillä se ei täytä leksi-kaalista aukkoa. Esimerkit *saitti* ja *stalkata* löytyvät Kielitoimiston sanakirjasta (viitattu 6.5.2021) ja toinen niistä on myös Paunosen (2000) Stadin slangin suursanakirjassa. *Saitti* esiintyy Paunosen mukaan 1990-luvulta alkaen, mutta hän ei mainitse lainkaan sanaa *stalkata* (Paunonen 2000: 495, 956). Kielitoimiston sanakirjasta *stalkata* löytyy merkityksessä *ark.* 'vakoilla, seurata, tarkkailla, vainota' (KS 6.5.2021). Kyseessä ei kuitenkaan ole oletuksenmukainen ilmaus, sillä kyseessä on arkinen ilmaus, jolle on matriisikielessä vastineita. Sekä *fartti* että *saitti* ovat saaneet *i*-lopun nominivartaloonsa, ja täten integroituneet suomen kieleen, kuten Koiviston (2013: 204) mukaan on tyypillistä. *Stalkata* puolestaan on mukautunut omaperäiseen vartalotyyppiin *-AA-*, kuten lainaverbit usein asetuvat (Koivisto 2013: 209).

Seuraavat kolme tapausta (taulukot 13, 14 ja 15) ovat keskenään samankaltaisia, ja ne sijoittuvat jatkumoille samalla tavoin siten, että oletuksenmukainen ilmaus–

tyylikeinojatkumolla ja foneettisen integroitumisen jatkumolla ne saavat 0 pistettä, kun taas muilla jatkumoilla ne sijoittuvat prototyyppisen lainan puolelle -1 pisteeseen. Tätä alatyyppejä 2 on aineistossani yhteensä 4 tapaus.

TAULUKKO 13. *googlata, googlailla*

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana	x			Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus		x		Tyylikeino
Esiintyy usein	x(2)			Esiintyy kerran
Integroitunut Foneettisesti Morfologisesti	x	x		Integroitumaton jne.

Pisteet: -3

TAULUKKO 14. *chat, chattailla*

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana	x			Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus		x		Tyylikeino
Esiintyy usein	x (6)			Esiintyy kerran
Integroitunut Foneettisesti Morfologisesti	x	x		Integroitumaton jne.

Pisteet: -3

TAULUKKO 15. *seivata*

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana	x			Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus		x		Tyylikeino
Esiintyy usein	x (5)			Esiintyy kerran
Integroitunut Foneettisesti Morfologisesti	x	x		Integroitumaton jne.

Pisteet: -3

Kielitoimiston sanakirjasta löytyy merkityksessä *tietotekn., ark.* 'käyttää Google-hakukonetta, etsiä tietoa sen avulla' sekä muoto *googlata* että *googlettaa*, joka myös esiintyy aineistossa kerran. Keskimmäinen esimerkki *chat, chattailla* esiintyy aineistossani 6 kertaa, ja olen käsitellyt kumpaakin muotoa samassa taulukossa. Foneettisen integroitumisen

jatkumolla tapaus sijoittuu keskelle sen takia, että sanan ääntäminen vaihtelee, ja se esiintyy muodoissa [tsættæilly] [tʃættæilly], [tʃætti]. *Seivata* on niin ikään lainamainen tapaus, mutta sitä ei löydy Kielitoimiston sanakirjasta (KS 6.5.2021) eikä Stadin slangin suursanakirjastakaan tässä merkityksessä, vaan ainoastaan 1990-luvulta alkaen merkityksessä 'tallentaa tiedosto' ja 'säästää' (Paunonen 2000: 971). Tässä aineisossa sanaa käytetään merkityksessä 'pelastaa' (*miten sä niinku seivaat sen sit sillee*). Kaikki kolme verbiä ovat mukautuneet suomen kieleen -AA-vartaloiisiin supistumaverbeihin, mutta ne ovat aineistossani kaikki foneettisen integroitumisen osalta rajatapauksia. AA-vartalo onkin yksi tyyppillinen vartalotyyppi, johon lainaverbit mukautuvat (VISK 2008: § 153).

Seuraavat kaksi tapausta (taulukko 16) ovat kolmatta alatyyppiä ja tällaisia on aineistossani niin ikään yhteensä 4. Tämän alatyypin tapaukset esiintyvät vain kerran, joten ne sijoittuvat jatkumolla niiltä osin koodinvaihdon puolelle. Kaikilla muilla jatkumoilla ne ovat prototyyppisiä lainoja. *Testeri* löytyy Kielitoimiston sanakirjasta (KS 6.5.2021), mutta Paunonen (2000) ei sitä mainitse, kuten ei myöskään Nykysuomen sanakirja (1951–1961). Myös *zoomi*, joka toimii taulukon x esimerkissä yhdyssanan määriteosana, löytyy Kielitoimiston sanakirjasta. Kumpikin on integroitunut sekä foneettisesti että morfologisesti, sillä esimerkiksi foneemi /z/ on äännetty *ts* ja foneemi /r/ suomen mukaisesti. Morfologisesti molemmat ovat saaneet vartalonsa *i*-lopun.

TAULUKKO 16. *testeri* / *zoomi*(kamera)

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana	x			Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus	x			Tyylikeino
Esiintyy usein			x	Esiintyy kerran
Integroitunut				Integroitumaton jne.
Foneettisesti	x			
Morfologisesti	x			

Pisteet: -3

Alatyypit 4–8 ovat kaikki yksittäisiä tapauksia, ja niistä kaksi on tuotenimiä (*club matee*, *whopperateria*). Näiden kahden tapauksen lisäksi esimerkiksi taulukoissa 17 (*lounge*) ja 18 (*encore*) käsitellään tällaisia yhden tapauksen alatyyppejä. Näistä molemmat ovat yksittäisiä foneettisesti integroituneita sanoja, mutta *encore* on morfologiselta

integroitumiseltaan epäselvä tapaus. Molemmat tapaukset esiintyvät kaksi kertaa, mutta *encore* esiintyy eri yhteyksissä, kun taas *lounge* esiintyy kaksi kertaa samassa asiayhteydessä.

TAULUKKO 17. *lounge*

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana	x			Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus		x		Tyylikeino
Esiintyy usein		x (2)		Esiintyy kerran
Integroitunut				Integroitumaton jne.
Foneettisesti	x			
Morfologisesti	x			

Pisteet: -3

TAULUKKO 18. *encore*

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana	x			Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus		x		Tyylikeino
Esiintyy usein	x (2)			Esiintyy kerran
Integroitunut				Integroitumaton jne.
Foneettisesti	x			
Morfologisesti		x		

Pisteet: -3

-2 pistettä saaneita tapauksia aineistossani on 21. Ne ovat kaikki yksittäisiä sanoja, mutta muilla jatkumoilla on vaihtelua ja erilaisia alatyyppejä tässä kategoriassa onkin 10. Alla olevat kolme esimerkkiä (taulukko 19) ovat samankaltaisia, ja tällaisia alatyypin 1 tapauksia on aineistossani yhteensä 7. Tapaukset esiintyvät aineistossani vain kerran ja ovat sen lisäksi oletuksenmukainen ilmaus–tyylikeinojatkumolla rajatapauksia ja saavat täten siltä osin nolla pistettä.

TAULUKKO 19. *blenderiin / targetoi / blandattua*

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana	x			Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus		x		Tyylikeino
Esiintyy usein			x	Esiintyy kerran
Integroitunut				Integroitumaton jne.
Foneettisesti	x			
Morfologisesti	x			

Pisteet: -2

Ensimmäinen esimerkki *blenderi* on oletuksenmukainen ilmaus–tyylikeinojatkumolla keskellä, sillä sille on myös suomenkielinen vastine *tehosekoitin*. Kielitoimiston sanakirjasta *blenderi* löytyy merkityksessä *tehosekoitin* ja se on merkitty arkiseksi (KS 6.5.2021). Nykysuomen sanakirjasta tai Paunosen (2000) Stadin slangin suursanakirjasta *blenderiä* ei löydy. Sana onkin selvästi uudempi laina, joten se ei ole vielä oletuksenmukainen ilmaus. Toista esimerkkiä *targetoida* (aineistossani muodossa *targetoi*) ei Paunonen (2000) mainitse, kuten ei Kielitoimiston sanakirjakaan (KS 6.5.2021), mutta se on silti taulukon mukaan enemmän lainaan kuin koodinvaihtoon kallistuva. Sanalle ei ole selkeää käännösvastinetta, joten se ei ole selkeä tyylikeino. Kolmas tapaus *blandata* esiintyy aineistossani muodossa *blandattua* (*eli tuli sitte blandattua neki*). Sana löytyy Kielitoimiston sanakirjasta (KS 6.5.2021) sekä Stadin slangin suursanakirjasta muodossa *blanda* 1900-luvulta alkaen merkityksessä 'sekoittaa, laimentaa juomia' (Paunonen 2000: 87). Myös alla oleva tapaus (taulukko 20) edustaa alatyyppeä 1, ja se on niin ikään integroitunut sana, joka löytyy Kielitoimiston sanakirjasta (KS 6.5.2021). Myös Paunonen (2000: 156) mainitsee muodon *dumpppaa* merkityksessä 'heittää pois, ulos, erottaa joukosta' 1990-luvulta alkaen.

TAULUKKO 20. *dumppaamaan (ton tyypin)*

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana	x			Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus		x		Tyylikeino
Esiintyy usein			x	Esiintyy kerran
Integroitunut				Integroitumaton jne.
Foneettisesti	x			
Morfologisesti	x			

Pisteet: -2

Seuraavat kaksi esimerkkiä (taulukko 21) ovat jatkumoiltaan samanlaisia, ja tämän alatyypin 2 tapauksia aineistossani on yhteensä kolme. Esimerkit ovat prototyyppiselle koodinvaihdolle tyypillisesti tyylikeinoja ja integroituneet morfologisesti, mutta foneettisen integroitumisen osalta ne ovat rajatapauksia. Tapaukset kallistuvat prototyyppisen lainan puolelle morfologisen integroitumisen lisäksi siinä, että ne ovat yksittäisiä sanoja ja esiintyvät aineistossani useammin kuin kerran.

TAULUKKO 21. *feikata* / *respect*

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana	x			Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus			x	Tyylikeino
Esiintyy usein	x (2)			Esiintyy kerran
Integroitunut Foneettisesti Morfologisesti	x	x		Integroitumaton jne.

Pisteet: -2

Feikata esiintyy aineistossani kaksi kertaa, ja koska esiintymät ovat eri asiayhteydessä, sana sijoittuu jatkumolla prototyyppisen lainan puolelle. Paunonen (2000: 187) mainitsee muodon *feikkaa* 1980-luvulta alkaen merkityksissä 'jäljitellä, jäljentää', 'matkia' ja 'hämmätä, valehdella'. Aineistossani sanaa käytetään merkityksessä 'teeskennellä, huijata' esimerkin (13) mukaan:

(13) *siinä voi aina feikata etten se ollu minä*

Foneettisen integroitumisen jatkumolla tapaus on epäselvä, sillä englannin kielen mukainen transkriptio on [feɪk], mikä on hyvin lähellä myös suomenkielistä äänneasua. Morfologisesti sana on integroitunut, sillä se on mukautunut suomen kielen -AA-vartalotyyppiin. Myös *respect* kallistuu jatkumolla niin ikään hieman lainan puolelle, ja sekin esiintyy aineistossani kaksi kertaa. Sana löytyy Kielitoimiston sanakirjasta muodossa *respekti* (KS 6.5.2021). Aineistossani sana äännetään toisella kerralla suomalaisittain [respekt] ja toisella englannin mukaan [rɪ'spekt]. Näin ollen foneettisen integroitumisen jatkumolla sana sijoittuu keskelle 0 pisteen sarakkeeseen. Morfologisesti sana on integroitunut, sillä se esiintyy muun muassa muodossa *respektit*.

Alle olevassa taulukossa 22 käsitelty esimerkki *emoji* on alatyyppejä 3, taulukon 23 esimerkki *please* vastaavasti alatyyppejä 4 ja taulukon 24 tapaus *startata* edelleen alatyyppejä 5. Alla olen käsitellyt näitä esimerkkejä tarkemmin.

TAULUKKO 22. *emoji*

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana	x			Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus	x			Tyylikeino
Esiintyy usein			x	Esiintyy kerran
Integroitunut Foneettisesti Morfologisesti	x	x		Integroitumaton jne.

Pisteet: -2

TAULUKKO 23. *please*

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana	x			Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus		x		Tyylikeino
Esiintyy usein	x (3)			Esiintyy kerran
Integroitunut Foneettisesti Morfologisesti		x x		Integroitumaton jne.

Pisteet: -2

TAULUKKO 24. *startata*

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana	x			Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus			x	Tyylikeino
Esiintyy usein		x (2)		Esiintyy kerran
Integroitunut Foneettisesti Morfologisesti	x x			Integroitumaton jne.

Pisteet: -2

Taulukon 22 tapaus *emoji* löytyy Kielitoimiston sanakirjasta selityksellä "alun perin japanilaisia kuvamerkkejä, joita käytetään tekstin osana esim. erilaisissa sosiaalisen median sovelluksissa." (KS 6.5.2021). Sana on oletuksenmukainen ilmaus siksi, että suomenkielinen sana *hymiö* tarkoittaa Kielitoimiston sanakirjan mukaan "sähköposteissa,

tekstiviesteissä tms. käytettäviä välimerkeistä yms. muodostuvia kuvioita, jotka muistutavat esim. hymyileviä t. apeita kasvoja ja joilla osoitetaan mielihyvää, ironiaa, tyytymättömyyttä tms." *Emoji* ja *hymiö* ovat siis merkityksiltään eroavat. *Emoji* on myös foneettisesti integroitunut, sillä se äännetään aineistossani asussa [emoji], eikä [ɪ'məʊdʒi]. Sanan *please* integroitumista puolestaan on aineistossani mahdoton todeta, sillä se ei taivu, eikä ääntämisessä ole suomen ja englannin välillä merkittävää eroa. Sana löytyy myös Kielitoimiston sanakirjasta muodossa *pliis* (KS 6.5.2021). Myös Paunonen mainitsee sanan sekä muodossa *pliis* että *please* (Paunonen 2000: 813, 814). *Startata* puolestaan on integroitunut sekä morfologisesti että foneettisesti, mutta molemmat esiintymät ovat samassa yhteydessä, joten pisteitä sekin saa -2. *Startata* esiintyy aineistossani selkeänä tyylikeinona.

Alatyypit 6–10 ovat yksittäisiä tapauksia, ja niissä on mukana myös tuotenimiä (*netflix* ja *gin tonic*). Näiden kahden tuotenimen lisäksi esimerkiksi taulukoissa 25 ja 26 käsitellyt alatyypit ovat tällaisia yksittäisiä tapauksia.

TAULUKKO 25. *fleshlight*

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana	x			Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus		x		Tyylikeino
Esiintyy usein	x (8)			Esiintyy kerran
Integroitunut Foneettisesti Morfologisesti	x		x	Integroitumaton jne.

Pisteet: -2

TAULUKKO 26. *personal trainer*

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana		x		Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus	x			Tyylikeino
Esiintyy usein		x (2)		Esiintyy kerran
Integroitunut Foneettisesti Morfologisesti	x	x		Integroitumaton jne.

Pisteet: -2

Yllä olevista esimerkeistä kumpaakaan ei löydy Kielitoimiston sanakirjasta (KS 6.5.2021) eikä Stadin slangin suursanakirjasta (Paunonen 2000). Molemmat esiintyvät useamman kerran, mutta *personal trainer* esiintyy samassa yhteydessä, kun taas *fleshlight* esiintyy useamman kerran eri yhteyksissä. *Fleshlight* ei ole oletuksenmukainen ilmaus, sillä esimerkiksi seksikauppa Kaalimato käyttää myös ilmausta *tekovagina*. (kaalimato.com, viitattu 6.5.2021). *Personal trainer* puolestaan on oletuksenmukainen ilmaus, sillä kyseessä on Suomessakin laajassa käytössä oleva ammattinimike, jolla on kuitenkin myös suomenkielinen ilmaus *henkilökohtainen valmentaja*. Esimerkiksi kuntosaliyritys Elixian verkkosivuilla käytetään kumpaakin ilmausta, mutta *personal trainer* on huomattavasti yleisempi (elixia.fi, viitattu 12.10.2021).

4.3. Rajatapaukset

Rajatapauksia, eli -1, 0 tai 1 pistettä saaneita tapauksia aineistossa on 74 ja kyseessä onkin selkeästi aineistoni suurin kategoria. Näistä -1 pistettä on saanut 37 tapausta, 0 pistettä 22 tapausta ja 1 pisteen puolestaan 13 tapausta. Lisäksi aineistossani on kaksi epäselvää tapausta, joiden pisteitä en ole määritellyt. Nämä tapaukset olen liittänyt osaksi nollan pisteen alakategoriaa.

-1 pistettä saaneita tapauksia aineistossani on yhteensä 37, ja nämä jakautuvat edelleen alatyyppeihin, joita on 11. Alatyypin 1 on suurin, ja siinä tapauksia on yhteensä 21. Alatyyppejä 2 on neljä tapausta ja alatyyppejä 3 puolestaan kolme tapausta. Alatyyppejä 4 on kaksi tapausta ja loput seitsemän (alatyypit 5–11) ovat kaikki yhden tapauksen alatyyppejä. Aineisto onkin tämän -1 pisteen alakategorian osalta painottunut vahvasti yhteen alatyyppiin. Alla olen käsitellyt ensin laajemmin tätä ensimmäistä alatyyppeä, ja taulukossa 27 olenkin käsitellyt alatyypin 1 esimerkkejä. Tämän alatyypin tapaukset ovat yksittäisiä sanoja, jotka ovat integroituneet sekä foneettisesti että morfologisesti, mutta joilla on myös prototyyppisen koodinvaihdon piirteitä.

TAULUKKO 27. *feidasin / briiffas*

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana	x			Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus			x	Tyylikeino
Esiintyy usein			x	Esiintyy kerran
Integroitunut				Integroitumaton jne.
Foneettisesti	x			
Morfologisesti	x			

Pisteet: -1

Molemmat taulukon 27 tapaukset ovat verbejä, jotka löytyvät Paunosen (2000) Stadin slangin suursanakirjasta. Ensimmäinen tapaus löytyy muodoissa *feidata* ja *feidaa* 1990-luvulta alkaen merkityksessä 'oharien tekeminen, jättää tulematta sovittuun tapaamiseen, tehtäviensä laiminlyöminen'. *Briiffata* puolestaan löytyy muodossa *briiffi* 1990-luvulta alkaen, mutta on merkitykseltään 'larppaajien pelinjärjestäjiltä saamat hahmoaan koskevat tiedot'. (Paunonen 2000: 112, 187.) Kielitoimiston sanakirjassa (KS 13.5.2021) sana puolestaan löytyy muodossa *briiffata* tai *briifata* merkityksessä 'ark. valmentaa jtkk tehtävää, tilaisuutta tms. varten, opastaa, informoida jtkk'. Sanan merkityksen voi siis nähdä laajentuneen tietystä asiayhteydestä muuhunkin käyttöön. Myös alla olevat esimerkit (taulukko 28) ovat samankaltaisia yksittäisiä sanoja keskellä lausetta, ja ne edustavatkin samaa alatyyppeä 1.

TAULUKKO 28. *feikata / ignooraa / chancet*

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana	x			Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus			x	Tyylikeino
Esiintyy usein			x	Esiintyy kerran
Integroitunut				Integroitumaton jne.
Foneettisesti	x			
Morfologisesti	x			

Pisteet: -1

Paunonen (2000: 187, 1202, 1219) mainitsee muodon *feikkaa* merkityksessä 'hämätä, valehdella' 1990-luvulta alkaen, kuten myös taulukon viimeisen esimerkin muodossa *tsänssi(t)* ja *tsanssi(t)* 1950-luvulta alkaen. Aineistossani sana esiintyy esimerkin (14) mukaan nimenomaan tässä muodossa.

(14) *mä veikkaan et sällin ja kaverin tsäänssit meni kyllä siinä*

Ignoreeraa löytyy Kielitoimiston sanakirjasta (KS 13.5.2021) muodoissa *ignoroida* ja *ignoreeraa*, mutta Paunonen (2000) ei sitä mainitse. Kaikki kolme esimerkkiä ovat integroituneet sekä foneettisesti että morfologisesti, ja ne ovat selkeitä, kerran esiintyviä tyylikeinoja. Funktioltaan tapaukset ovatkin tyylikeinoja, vaikka ne ovatkin jonkin verran käytössä myös yleisellä tasolla. Kaikille sanoille onkin aktiivisessa käytössä oleva suomenkielinen vastine (esimerkiksi *teeskennellä*, *mahdollisuudet* ja *jättää huomiotta*). Ainoastaan *ignoreeraa* vaatii suomenkielisessä vastineessa usein useamman kuin yhden sanan ilmauksen, mutta sana ei silti ole vielä oletuksenmukainen ilmaus. Alla olevat taulukon 29 esimerkit ovat myös tätä samaa alatyyppeä 1.

TAULUKKO 29. *diipimmästä (läpistä) / kehu ja blastas ja*

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana	x			Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus			x	Tyylikeino
Esiintyy usein			x	Esiintyy kerran
Integroitunut				Integroitumaton jne.
Foneettisesti	x			
Morfologisesti	x			

Pisteet: -1

Alatyyppeä 2 olen käsitellyt alla olevassa taulukossa 30, ja tämänkaltaisia tapauksia on aineistossani yhteensä neljä. Tapaukset ovat oletuksenmukaisia ilmauksia ja yksittäisiä sanoja, jotka kuitenkin esiintyvät aineistossani vain kerran. Integroitumisen osalta tapaukset ovat epäselviä.

TAULUKKO 30. *spinning / menthol*

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana	x			Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus	x			Tyylikeino
Esiintyy usein			x	Esiintyy kerran
Integroitunut				Integroitumaton jne.
Foneettisesti		x		
Morfologisesti		x		

Pisteet: -1

Spinning on Kielitoimiston sanakirjan mukaan (KS 2.8.2021) rekisteröity tavaramerkki ja sen takia se on oletuksenmukainen ilmaus, vaikkakin *sisäpyöräily* onkin merkitykseltään sama. Samaten *menthol* on oletuksenmukainen ilmaus yleisyytensä vuoksi, vaikka sille suomenkielinen vastine *mentoli* onkin. Kummastakaan esimerkistä ei voi aukottomasti todeta integroitumista, joten ne saavat sen osalta 0 pistettä.

Alla olevista tapauksista taulukon 31 esimerkki on kolmatta alatyyppejä ja taulukon 32 puolestaan neljättä. Kolmatta alatyyppejä on aineistossani kolme tapausta ja neljättä kaksi.

TAULUKKO 31. *trashattu*

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana	x			Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus			x	Tyylikeino
Esiintyy usein		x (2)		Esiintyy kerran
Integroitunut Foneettisesti Morfologisesti	x	x		Integroitumaton jne.

Pisteet: -1

TAULUKKO 32. *messenger-viesti*

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana	x			Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus		x		Tyylikeino
Esiintyy usein	x (2)			Esiintyy kerran
Integroitunut Foneettisesti Morfologisesti		x	x	Integroitumaton jne.

Pisteet -1

Alatyyppin 3 tapaukset ovat foneettisen integroitumisen osalta rajatapauksia, sillä ne ovat toisella kertaa integroituneet ja toisella eivät. Esimerkissä *trashattu* äänneasu on toisella kertaa [træʃætty] ja toisella [traʃatty], ja ne esiintyvät samassa yhteydessä, joten sana sijoittuu esiintyy usein–esiintyy kerran -jatkumolla keskelle. Sana toimii tyylikeinona, eikä sitä ole mainittu Kielitoimiston sanakirjassa (KS 2.8.2021). Paunonen (2000) ei myöskään mainitse sanaa. *Messenger* puolestaan esiintyy aineistossani osana yhdyssanaa kaksi

kertaa eri yhteyksissä, mutta molemmilla kertaa muodossa *messenger-viesti*. Sana on foneettisesti integroitumaton ja morfologisesti epäselvä tapaus.

Alla oleva esimerkki *yllätysshow* (taulukko 33) on yksittäistapaus ja alatyyppejä 5, mutta se on hyvin samankaltainen kuin alatyypin 4 tapaukset. Alatyypissä 5 integroituminen on sekä foneettisesti että morfologisesti epäselvä tapaus, ja sanan äänneasu onkin sekä suomeksi että englanniksi hyvin samankaltainen. Paunonen (2000: 980) mainitsee sanan jo 1960-luvulta alkaen, joten kyseessä on jo vanhempi lainasana. Tässä tapauksessa integroitumisen jatkumot aiheuttavat sen, että sana saa pisteitä vain -1, ja se esiintyykin aineistossa esimerkin (15) tapaan. Yksittäisenä sanana *show* esiintyy aineistossani osana pidempää englanninkielistä ilmausta esimerkin (16) tapaan, ja olenkin käsitellyt sitä erillisenä tapauksena.

(15) *järjestää sellanen pikku yllätysshow*

(16) *mökkiviikonloppu and a show*

TAULUKKO 33. *yllätysshow*

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana	x			Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus			x	Tyylikeino
Esiintyy usein	x (2)			Esiintyy kerran
Integroitunut				Integroitumaton jne.
Foneettisesti		x		
Morfologisesti		x		

Pisteet: -1

Taulukossa 34 (*fiidi*) on ainoa tapaus alatyypistä 6. Alatyypeistä 7–11 yksi on Tv-ohjelman nimi (*Melrose Place*), yksi ruokalaji (*stracciatella*) ja yksi puolestaan tuotenimi *Google Maps*. Kaksi viimeistä alatyyppejä (10 ja 11) käsitelen taulukoissa 35 ja 36. Alatyypin 6 tapaus on morfologisesti integroitunut yksittäinen sana, joka ei ole selkeä tyylikeino, mutta ei oletuksenmukainen ilmauskaan. Lisäksi tapauksen foneettista integroitumista on mahdoton todeta.

TAULUKKO 34. *fiidi*

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana	x			Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus		x		Tyylikeino
Esiintyy usein			x	Esiintyy kerran
Integroitunut Foneettisesti Morfologisesti	x	x		Integroitumaton jne.

Pisteet: -1

TAULUKKO 35. *pro*

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana	x			Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus		x		Tyylikeino
Esiintyy usein			x	Esiintyy kerran
Integroitunut Foneettisesti Morfologisesti	x	x		Integroitumaton jne.

Pisteet: -1

TAULUKKO 36. *scheissee*

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana	x			Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus			x	Tyylikeino
Esiintyy usein	x (2)			Esiintyy kerran
Integroitunut Foneettisesti Morfologisesti	x		x	Integroitumaton jne.

Pisteet: -1

Pro esiintyy aineistossani kerran, ja esiintyy merkityksessä 'ammattilainen'. Sanaa ei mainita tässä merkityksessä Kielitoimiston sanakirjassa (KS 2.8.2021) eikä myöskään Stadin slangin suursanakirjassa (Paunonen 2000). Myös alatyypin 11 tapaus, saksankielinen *scheissee* kallistuu hieman lainan puolelle yksittäisenä useamman kerran esiintyvänä sanana.

Nolla pistettä saaneita, ja täten rajatapauksiksi laskettavia tapauksia on aineistossani yhteensä 24. Tämän alakategorian tapaukset jakautuvat vielä 11 eri alatyyppiin, joista

kuudessa tapauksia on vain yksi. Alatyypin 1 on suurin ja se sisältää 11 tapausta. Alatyypeissä 2 ja 3 on kummassakin 2 tapausta. Samaten alatyypissä 11 on kaksi tapausta, sillä se sisältää epäselvät tapaukset, joita ei ole pisteytetty. Alla olevassa taulukossa 37 on käsitelty alatyypin 1 esimerkkejä. Ne ovat yksittäisiä sanoja, jotka esiintyvät vain kerran ja joita on käytetty tyylikeinoina.

TAULUKKO 37. *Powerpoint-slide / fiini / delivery / bondata*

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana	x			Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus			x	Tyylikeino
Esiintyy usein			x	Esiintyy kerran
Integroitunut Foneettisesti Morfologisesti	x	x		Integroitumaton jne.

Pisteet: 0

Ensimmäinen esimerkki esiintyy muodossa *Powerpoint-slidellaan*, ja siinä yhdistyy englanninkielinen tuotenimi *Powerpoint* englanninkieliseen sanaan *slide*. Ilmaus on foneettisesti integroitunut alkuosasta *Powerpoint*, mutta *slide* on äännetty [slaidillaan]. Tämän takia foneettisen integroitumisen jatkumolla tapaus sijoittuu keskelle. Sana *fiini* on Pausosen (2000:193) mukaan vanhaa puhekieltä, mutta koska se toimii aineistossani selkeästi tyylikeinona ja esiintyy vain kerran, on se sen takia taulukossa sijoittunut rajatapaukseksi. Samaten foneettinen äänneasu on sekä suomeksi että ruotsiksi hyvin samankaltainen, joten silläkin jatkumolla tapaus jää rajatapaukseksi.

Kolmatta ja neljättä esimerkkiä ei kumpaakaan löydy Kielitoimiston sanakirjasta tai Pausosen (2000) slangisanakirjasta, ja ne ovat foneettisesti niin ikään rajatapauksia. *Delivery* on äännetty [dilivəri], ja siinä yhdistyy sekä suomen että englannin äänneasu, minkä takia se sijoittuu keskelle. *Bondata* puolestaan on molemmissa kielissä niin samankaltainen äänneasultaan, että sitä on mahdoton pitävästi todeta integroituneeksi tai integroitumatomaksi. Alla olevat tapaukset (taulukko 38) ovat niin ikään alatyypin 1.

TAULUKKO 38. *haikkaamas / ghostas*

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana	x			Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus			x	Tyylikeino
Esiintyy usein			x	Esiintyy kerran
Integroitunut Foneettisesti Morfologisesti	x	x		Integroitumaton jne.

Pisteet: 0

Alatyyppiä 2 olen käsitellyt taulukon 39 esimerkin avulla ja taulukon 40 esimerkki puolestaan on alatyyppin 4 ainoa tapaus.

TAULUKKO 39. *porncast*

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana	x			Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus			x	Tyylikeino
Esiintyy usein		x (3)		Esiintyy kerran
Integroitunut Foneettisesti Morfologisesti		x x		Integroitumaton jne.

Pisteet: 0

TAULUKKO 40. *spennaus*

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana	x			Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus			x	Tyylikeino
Esiintyy usein			x	Esiintyy kerran
Integroitunut Foneettisesti Morfologisesti	x	x		Integroitumaton jne.

Pisteet: 0

Alatyyppin 2 tapaus esiintyy aineistossani kolme kertaa, mutta kaikki tapaukset ovat samassa yhteydessä, kuten esimerkistä (17) näkee. Kyseessä on selkeä tyylikeino ja kielellinen leikittely, joka on osittain integroitunut mutta esiintyy myös integroitumattomana, ja sijoittuu täten näiltä osin rajatapaukseksi.

(17) A: *mullon kans yks sellanen kaveri joka, sanoo nimittäin **podcast nii porncast**, ni sit se on niinku todella vaikee käyttää enää sellast sanaa ku podcast*

T: *joo*

A: *koska sehän on **porncast***

T: *joo niin on niin on, niinno täähän on vähänniinku semmonen tietyn tyyppinen **porncast***

Alatyypin 4 tapaus *spennata* puolestaan on morfologisesti integroitunut, mutta foneettisen integroitumisen osalta kyseessä on rajatapaus. Paunonen (2000: 1073) mainitsee sanan merkityksessä 'jännittää', missä sitä aineistossani on käytetty, jo 1910-luvulta, joten kyseessä on jo pitkään käytössä ollut slangisana. Se esiintyy kuitenkin aineistossani tyylikeinona ja esiintyy vain kerran, joten se saa pisteitä vain 0.

Alla olevissa taulukoissa 41 ja 42 käsittelen tapauksia, jotka esiintyvät aineistossa useammin kuin kerran, mutta ovat silti saaneet 0 pistettä. Niistä ensimmäinen on alatyyppejä 3, jota on aineistossani kaksi. Alempi puolestaan on alatyyppejä 8, ja se on kyseisen alatyypin ainoa tapaus.

TAULUKKO 41. *mindblown*

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana	x			Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus			x	Tyylikeino
Esiintyy usein	x (2)			Esiintyy kerran
Integroitunut Foneettisesti Morfologisesti		x	x	Integroitumaton jne.

Pisteet: 0

TAULUKKO 42. *all capseilla*

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana		x		Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus			x	Tyylikeino
Esiintyy usein	x (3)			Esiintyy kerran
Integroitunut Foneettisesti Morfologisesti	x		x	Integroitumaton jne.

Pisteet: 0

Mindblown esiintyy aineistossani kahdesti eri yhteyksissä, mutta se on molemmilla kerroilla yksittäinen kommentti toisen puhujan kertomaan tarinaan. Morfologinen integroituminen on mahdoton todeta tämän takia, mutta foneettisesti sana on integroitumaton. *All capseilla* esiintyy niin ikään useamman kerran eri yhteyksissä, eikä se ole foneettisesti integroitunut. Morfologisesti tapaus on kuitenkin integroitunut, ja molemmat tapaukset ovat selkeitä tyylikeinoja.

Alatyypit 5 ja 6 ovat keskenään hyvin samankaltaisia, ja ne erottuvatkin toisistaan vain integroitumisen jatkumoilla. Alatyypin 5 (taulukko 43) ainoa tapaus on integroitumisen osalta epäselvä, kun taas alatyypin 6 (taulukko 44) ainoa tapaus on foneettisesti integroitumaton ja morfologisesti integroitunut. Kumpikaan ei ole selkeä tyylikeino, mutta ei myöskään oletuksenmukainen ilmaus, sillä ylemmässä tapauksessa on käytetty sekä suomea että englantia, ja alempi on verbijohdos Photoshop-kuvankäsittelyohjelmasta.

TAULUKKO 43. *scorpio-nainen*

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana	x			Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus		x		Tyylikeino
Esiintyy usein			x	Esiintyy kerran
Integroitunut Foneettisesti Morfologisesti		x x		Integroitumaton jne.

Pisteet: 0

TAULUKKO 44. *photoshopattu*

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana	x			Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus		x		Tyylikeino
Esiintyy usein			x	Esiintyy kerran
Integroitunut Foneettisesti Morfologisesti	x		x	Integroitumaton jne.

Pisteet: 0

Alatyypit 7, 9 ja 10 olen esitellyt alla olevissa taulukoissa 45, 46 ja 47. Ne eroavat jatkumoiden osalta toisistaan monella tapaa. Alatyypin 7 tapaus on kahden sanan mittainen ilmaus, joka on integroitunut sekä foneettisesti että morfologisesti. Kumpikin sana

löytyy myös Kielitoimiston sanakirjasta (KS 26.8.2021), kuten myös *kreisi* Stadin slangin suursanakirjasta (Paunonen 2000: 495). Kyseessä on kuitenkin selkeä tyylikeino.

TAULUKKO 45. (*semmoselt*) *kreisiltä stalkkerilta*

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana		x		Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus			x	Tyylikeino
Esiintyy usein			x	Esiintyy kerran
Integroitunut				Integroitumaton jne.
Foneettisesti	x			
Morfologisesti	x			

Pisteet: 0

TAULUKKO 46. *asshole*

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana	x			Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus			x	Tyylikeino
Esiintyy usein		x (2)		Esiintyy kerran
Integroitunut			x	Integroitumaton jne.
Foneettisesti				
Morfologisesti	x			

Pisteet: 0

TAULUKKO 47. *copy pastes*

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana		x		Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus			x	Tyylikeino
Esiintyy usein		x (2)		Esiintyy kerran
Integroitunut				Integroitumaton jne.
Foneettisesti		x		
Morfologisesti	x			

Pisteet: 0

Alatyypin 9 tapaus *asshole* esiintyy aineistossani kahdesti, mutta ne ovat samassa yhteydessä. Sana on morfologisesti integroitunut, sillä se esiintyy muodon *asshole* lisäksi myös monikkomuodossa *assholet*. Paunonen (2000:66) mainitsee sanan 1980-luvulta alkaen merkityksessä 'tyhmästä ihmisestä', missä sitä aineistossanikin käytetään. Kyseessä on kuitenkin selkeä tyylikeino. Samaa tapaan myös alatyypin 10 *copy pastes* esiintyy kaksi

kertaa samassa yhteydessä, ja on morfologisesti integroitunut. Sana on morfologisesti integroitunut, sillä se on aineistossani imperfektimuodossa, jolloin sanan -s on suomen imperfektin tunnuksesta -si lyhentynyt muoto. Foneettisesti *copy pastes* puolestaan on toisella kertaa integroitunut ja toisella kertaa ei, joten se sijoittuu sillä jatkumolla keskelle.

Yhden pisteen saaneita tapauksia aineistossani on 13, ja kyseessä on selkeästi pienin rajatapauksen alakategoria. Kategorian sisällä on kuitenkin vaihtelua, sillä nämä 13 tapausta ovat jakautuneet vielä 10 eri alatyyppiin, joista kahdeksassa tapauksia on vain yksi. Alatyypissä 1 tapauksia on kolme ja alatyypissä 2 puolestaan kaksi. Tapaukset ovat siis hyvin erilaisia ja sijoittuneet jatkumoille eri tavoin. Alla olevat esimerkit (taulukko 48) ovat jatkumoiden osalta keskenään samankaltaiset, ja nämä ovatkin alatyypin 1 kaikki kolme tapausta. Nämä sijoittuvat ensimmäisen ja viimeisen jatkumon osalta prototyyppisen lainan puolelle, mutta ovat muiden jatkumoiden osalta prototyyppisen koodinvaihdon mukaisia.

TAULUKKO 48. *friendzonattu* / *updatea* / *creepy*

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana	x			Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus			x	Tyylikeino
Esiintyy usein			x	Esiintyy kerran
Integroitunut Foneettisesti Morfologisesti	x		x	Integroitumaton jne.

Pisteet: 1

Kaikki alatyypin 1 tapaukset ovat yksittäisiä sanoja, jotka ovat morfologisesti integroituneet, mutta foneettisesti integroitumattomia. Kaikki niistä toimivat selkeinä tyylikeinoina, ja ne esiintyvät vain kerran. Paunonen (2000: 1254) mainitsee muodon *updeittaa* 1990-luvulta alkaen merkityksessä 'päivittää (tietokoneohjelmia ym.)', mutta muita tapauksia hän ei mainitse. Yksikään näistä ilmauksista ei löydy myöskään Kielitoimiston sanakirjasta (KS 26.8.2021). *Updatea* [updeittia] esiintyy aineistossani merkityksessä 'päivittää', mutta sillä tarkoitetaan kuulumisten päivittämistä. Kaikki kolme tapausta ovat kuitenkin selkeitä tyylikeinoja.

Alla olevat esimerkit (taulukko 49) ovat alatyypin 2 ainoat tapaukset. Ne jakautuvat jatkumoille sekä prototyyppisen koodinvaihdon puolelle että prototyyppisen lainan puolelle, kuten myös keskelle nollan pisteen sarakkeeseen.

TAULUKKO 49. *online / about*

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana	x			Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus		x		Tyylikeino
Esiintyy usein			x	Esiintyy kerran
Integroitunut Foneettisesti Morfologisesti		x	x	Integroitumaton jne.

Pisteet: 1

Tämän alatyypin tapaukset ovat yksittäisiä sanoja, jotka ovat foneettisesti integroitumattomia ja morfologisen integroitumisen jatkumolla rajatapauksia, sillä niissä ei sananmuodon vuoksi näy taivutuspäätteitä. Tapaukset esiintyvät aineistossani vain kerran, eivätkä ne ole puhtaita tyylikeinoja, mutta eivät oletuksenmukaisia ilmauksiakaan. *Online* esiintyy Kielitoimiston sanakirjassa (KS 26.8.2021) ainoastaan yhdyssanan alkuosana, eikä Paunonen (2000) mainitse sanaa lainkaan. Aineistossani sana esiintyy itsenäisenä esimerkkinä (18) mukaisesti:

(18) *jatkuvasti niinku tarkkailee et onks tää ihastus, niinkö, **online***

Paunonen puolestaan mainitsee sanan *about* 1990-luvulta alkaen (Paunonen 2000: 47), mutta Kielitoimiston sanakirjassa sitä ei ole. Tämä tukee sitä, että aineistossani tapaukset eivät esiinny selkeinä tyylikeinoina, vaan ovat funktioltaan enemmänkin painottamista ja korostamista. Ne eivät kuitenkaan ole vielä oletuksenmukaisia ilmauksiakaan. Alla olevat taulukot ovat sekä keskenään että muihin kategorian alatyyppeihin verrattuna erilaisia, ja ne ovatkin kaikki yksittäisten tapausten alatyyppejä (alatyypit 3–10). Taulukoissa 50 ja 51 on käsitelty tapauksia *happy hour* ja *all inclusive*.

TAULUKKO 50. *happy hour*

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana		x		Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus	x			Tyylikeino
Esiintyy usein			x	Esiintyy kerran
Integroitunut Foneettisesti Morfologisesti		x	x	Integroitumaton jne.

Pisteet: 1

TAULUKKO 51. *all inclusive*

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana		x		Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus		x		Tyylikeino
Esiintyy usein	x (2)			Esiintyy kerran
Integroitunut Foneettisesti Morfologisesti			x x	Integroitumaton jne.

Pisteet: 1

Happy hour on aineistossani foneettisesti integroitumaton, ja se esiintyy vain kerran. Tämä aiheuttaa sen, että ilmaus saa pisteitä 1, vaikka kyseessä on melko vakiintunut oletuksenmukainen ilmaus. Tapaus löytyy myös Kielitoimiston sanakirjasta äänneasussa [häpi auə(r)] (KS 26.8.2021), eikä sille ole selkeää suomenkielistä vastinetta. *All inclusive* puolestaan on sekä foneettisesti että morfologisesti integroitumaton tapaus, joka ei ole selkeä tyylikeino, mutta ei myöskään oletuksenmukainen ilmaus. Aineistossani tapaus esiintyy kahdesti, molemmilla kerroilla ilmauksessa *all inclusive -hotelli*. Kyseessä ei ole puhdas tyylikeino, sillä myös suomenkielisissä teksteissä käytetään usein kyseistä termiä. Esimerkiksi Aurinkomatkat ja Apollomatkat tarjoavat suomenkielisillä verkkosivuillaan *all inclusive -hotelleja* ja *all inclusive -matkoja*. (Aurinkomatkat.fi, Apollomatkat.fi, viitattu 1.5.2021).

Kolme seuraavaa taulukkoa (52, 53 ja 54) sisältävät keskenään hyvin erilaiset esimerkit, mutta kaikki kolme ovat tyylikeinoja ja esiintyvät aineistossani vain kerran. Niistä kaksi on yksittäisiä sanoja ja yksi taas kahden sanan mittainen ilmaus. Vaihtelu tapahtuukin näissä tapauksissa pääosin integroitumisen jatkumoilla.

TAULUKKO 52. *facebook eventistä*

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana		x		Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus			x	Tyylikeino
Esiintyy usein			x	Esiintyy kerran
Integroitunut Foneettisesti Morfologisesti	x	x		Integroitumaton jne.

Pisteet: 1

TAULUKKO 53. *alabaster*

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana	x			Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus			x	Tyylikeino
Esiintyy usein			x	Esiintyy kerran
Integroitunut Foneettisesti Morfologisesti	x		x	Integroitumaton jne.

Pisteet: 1

TAULUKKO 54. *dogen naamaan*

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana	x			Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus			x	Tyylikeino
Esiintyy usein			x	Esiintyy kerran
Integroitunut Foneettisesti Morfologisesti	x	x		Integroitumaton jne.

Pisteet: 1

Facebook event on aineistossani integroitunut foneettisesti puolittain, sillä se äännetään muodossa [feɪsbuːk eventɪstə]. Ensimmäinen sana on foneettisesti integroitumaton ja toinen puolestaan integroitunut. Morfologisesti ilmaus on integroitunut. Oletuksen mukaisen ilmauksen ja tyylikeinon jatkumolla tapaus sijoittuu tyylikeinon puolelle, sillä vaikka Facebook onkin tuotenimi, on *event* tässä yhteydessä selkeä tyylikeino. Oletuksenmukainen ilmaus olisikin tässä tapauksessa ollut *facebook-tapahtuma*. Toisaalta Facebook-sivuston kieli voi olla myös englanniksi, jolloin *event* olisi luontevammin osa ilmausta. Tämä ei kuitenkaan tule aineistosta ilmi. *Alabaster* puolestaan esiintyy ilmauksessa

semmost alabaster meikkii, eikä se ole morfologisesti integroitunut. Alimman taulukon tapaus *dogen (naamaan)* on funktioltaan selkeää kielellistä leikittelyä ja tyylikeino, mutta leikittelyssä on yhdistynyt englannin kielen sana ja suomen morfologia. Kolmesta viimeisestä esimerkistä yksi on TV-ohjelman nimi, yksi on keksittyä, ranskaa imitoivaa kieltä ja yksi on ruokalaji.

TAULUKKO 55. *love island -asussa*

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana		x		Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus	x			Tyylikeino
Esiintyy usein		x (2)		Esiintyy kerran
Integroitunut				Integroitumaton jne.
Foneettisesti			x	
Morfologisesti			x	

Pisteet: 1

TAULUKKO 56. *chorizot*

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana	x			Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus	x			Tyylikeino
Esiintyy usein			x	Esiintyy kerran
Integroitunut				Integroitumaton jne.
Foneettisesti			x	
Morfologisesti			x	

Pisteet: 1

TAULUKKO 57. *lö crapuleeseen*

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana	x			Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus			x	Tyylikeino
Esiintyy usein			x	Esiintyy kerran
Integroitunut				Integroitumaton jne.
Foneettisesti		x		
Morfologisesti		x		

Pisteet: 1

4.4. Koodinvaihtomaiset tapaukset

Koodinvaihtomaisia tapauksia, eli 2 tai 3 pistettä saaneita tapauksia aineistossani on yhteensä 45. Näistä 3 pistettä on saanut 27 tapausta ja 2 pistettä vastaavasti on saanut 18 tapausta. Molemmat kategoriat ovat jakautuneet kuuteen eri alatyyppiin. Kategorioiden sisällä on siis vaihtelua, ja kolmen pisteen kategorian suurin alatyyppi sisältääkin 15 tapausta, toinen alatyyppi 4 tapausta ja kolmas alatyyppi 3 tapausta. Neljännessä ja viidennessä alatyypissä puolestaan on kummassakin 2 tapausta ja viimeisessä 1. Kahden pisteen tapauksissa puolestaan alatyypin 1 tapauksia on 6, toisen alatyypin tapauksia 5 ja kolmannen, neljännen ja viidennen alatyypin tapauksia kutakin 2 kappaletta. Viimeistä alatyyppejä on tässäkin kategoriassa 1 tapaus.

3 pisteen tapauksista ensimmäistä alatyyppejä ovat alla olevat kolme esimerkkiä (taulukko 58). Tapaukset ovat jatkumoiltaan samanlaisia, mutta ne ovat silti keskenään erilaiset. Tällä tavalla jakautuneita tapauksia on aineistossa 15, ja ne sijoittuvat ensimmäistä lukuun ottamatta kaikilla jatkumoilla prototyyppisen koodinvaihdon puolelle. Yksittäisen sanan ja taidokkaan lauseen jatkumolla tapaukset kuitenkin sijoittuvat prototyyppisen lainan puolelle yksittäisinä sanoina, ja tämän takia ne saavat 3 pistettä.

TAULUKKO 58. *whatever* / *fail* / *tea tree* -öljyä

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana	x			Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus			x	Tyylikeino
Esiintyy usein			x	Esiintyy kerran
Integroitunut Foneettisesti Morfologisesti			x x	Integroitumaton jne.

Pisteet: 3

Kaikki kolme yllä olevaa esimerkkiä ovat selkeitä tyylikeinoja, ja *fail* on myös funktiollaan painottava ilmaus. Se esiintyy yksittäisenä kommenttina toisen kertomaan tarinaan, kun taas kaksi muuta esimerkkiä ovat osa pidempää ilmausta:

- (19) kuulostaa tosi uskottavalta peitetarinalta mutta, *whatever*
 (20) eukalyptusta vai *tea*, *tea tree* -öljyä

Tapaukset ovat integroitumattomia, eikä Paunonen (2000) mainitse niistä yhtäkään. Kaikille kolmelle on myös olemassa suomenkielinen vastine. Tämä korostaa sitä, että kaikissa näissä kyseessä on tyylikeino. Myös alla oleva taulukko 59 on tätä alatyyppeä 1.

TAULUKKO 59. *others-kansio*

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana	x			Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus			x	Tyylikeino
Esiintyy usein			x	Esiintyy kerran
Integroitunut				Integroitumaton jne.
Foneettisesti			x	
Morfologisesti			x	

Pisteet: 3

Alla olevat esimerkit (taulukko 60) ovat koodinvaihtomaisten tapausten kategoriassa alatyyppeä 2 ja ne ovatkin täten jatkumoiltaan samanlaisia. Tällaisia tapauksia on aineistossani yhteensä neljä. Taulukon ensimmäinen esimerkki on yksittäinen kommentti toisen kertomaan tarinaan hiivalääkkeen ja hammastahnan sekoittumisesta. Toinen esimerkki puolestaan on referointia, joten se ei ole puhdas tyylikeino.

TAULUKKO 60. *minty fresh / lemons ja red onions*

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana		x		Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus		x		Tyylikeino
Esiintyy usein			x	Esiintyy kerran
Integroitunut				Integroitumaton jne.
Foneettisesti			x	
Morfologisesti			x	

Pisteet: 3

Taulukon 61 esimerkki *hello boys* on alatyyppeä 3, ja tähän alatyyppiin kuuluu yhteensä kolme samankaltaista tapausta. Näissä tapauksissa kyseessä ei ole selkeä yksittäinen sana, mutta ei myöskään taidokas lause. Lisäksi morfologista integroitumista on mahdoton todeta kumpaankaan suuntaan, joten ne sijoittuvat sillä jatkumolla 0 pisteeseen. Ilmaukset ovat alla olevan esimerkin (21) tapaan osa pidempää virkettä ja ne ovat selkeästi tyylikeinoja, jotka esiintyvät aineistossani vain kerran.

(21) *nii ja sit jos siin lukee joku **hello boys** perseessä, se o eri*

TAULUKKO 61. *hello boys*

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana		x		Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus			x	Tyylikeino
Esiintyy usein			x	Esiintyy kerran
Integroitunut Foneettisesti Morfologisesti		x	x	Integroitumaton jne.

Pisteet: 3

Seuraavat alatyypin 4 ainoat kaksi tapausta esiintyvät kumpikin aineistossani kaksi kertaa, mutta esiintymät ovat eri asiayhteyksissä, joten ne sijoittuvat tällä jatkumolla prototyyppisen lainan puolelle. Muuten kyseessä on kaikkien jatkumoiden osalta selkeästi prototyyppiset koodinvaihdot, eivätkä tapaukset ole integroituneet lainkaan. Tapaukset ovat tyylikeinoja ja ne esiintyvät esimerkkien (22) ja (23) tapaan aineistossani:

(22) *eli **would you rather** semmonen joho on oikeestaan vähä mahdotonta vastata*

(23) ***friends with benefits** -kaverilleen*

TAULUKKO 62. *would you rather / friends with benefits*

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana			x	Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus			x	Tyylikeino
Esiintyy usein	x (2)			Esiintyy kerran
Integroitunut Foneettisesti Morfologisesti			x x	Integroitumaton jne.

Pisteet: 3

Kaksi seuraavaa tapausta (taulukot 63 ja 64) ovat sijoittuneet jatkumoille eri tavoin ja niistä ensimmäinen onkin alatyyppeä 5 ja toinen alatyyppeä 6. Taulukossa 63 käsitellyn kaltaisia tapauksia aineistossa on kaksi ja taulukossa 64 puolestaan on käsitelty alatyypin 6 ainoaa tapausta.

TAULUKKO 63. *no hands, no hands*

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana		x		Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus			x	Tyylikeino
Esiintyy usein		x (2)		Esiintyy kerran
Integroitunut Foneettisesti Morfologisesti			x x	Integroitumaton jne.

Pisteet: 3

TAULUKKO 64. *maybe we should be just friends*

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana			x	Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus		x		Tyylikeino
Esiintyy usein		x (2)		Esiintyy kerran
Integroitunut Foneettisesti Morfologisesti			x x	Integroitumaton jne.

Pisteet: 3

Tapaukset ovat siinä mielessä samankaltaisia, että ne esiintyvät kumpikin kaksi kertaa, mutta samassa kontekstissa. Tämän takia ne sijoittuvat kyseisellä jatkumolla keskelle ja saavat siitä 0 pistettä. Kumpikaan esimerkki ei ole integroitunut lainkaan, ja niiden välinen ero näkyykin kahdella ensimmäisellä jatkumolla. Ylempi tapaus ei ole yksittäinen sana, mutta ei taidokas lausekaan, kun taas alempi tapaus on selkeästi jo taidokas lause, sillä se on syntaktisesti monimutkaisempi ja pidempi. Alempi esimerkki ei ole puhdas tyylikeino, sillä siinä referoidaan englanninkielistä keskustelua, kun taas ylempi esimerkki on selkeä tyylikeino.

Kaksi pistettä saaneita tapauksia aineistossa on 18 ja sen alatyyppejä 6. Alla olevat kolme esimerkkiä (taulukko 65) ovat alatyyppejä 1 ja tällaisia tapauksia on aineistossani yhteensä 6. Ne ovat kaikki yksittäisiä sanoja, joiden morfologista integroituneisuutta on mahdoton yksiselitteisesti todeta kumpaankaan suuntaan, joten ne saavat siitä 0 pistettä. Muilta osin tapaukset sijoittuvat jatkumoilla prototyyppisen koodinvaihdon puolelle.

TAULUKKO 65. *soulmate* / *statement* / *anyway*

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana	x			Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus			x	Tyylikeino
Esiintyy usein			x	Esiintyy kerran
Integroitunut Foneettisesti Morfologisesti		x	x	Integroitumaton jne.

Pisteet: 2

Taulukon ensimmäinen esimerkki *soulmate* esiintyy aineistossani seuraavasti:

(24) *soulmate*, *niinku siin mieles*

Morfologista integroitumista on mahdoton todeta aukottomasti kumpaankaan jatkumon laitaan, sillä sana esiintyy sellaisessa yhteydessä, että se olisi suomenkielisenäkin nominatiivimuotoinen (vrt. esimerkiksi *sielunkumppani*, *niinku siin mieles*). Sanaa ei löydy Kielitoimiston sanakirjasta, kuten ei myöskään esimerkkisanoja *statement* ja *anyway* (KS 6.5.2021). Paunonen (2000) ei myöskään mainitse yhtäkään näistä kolmesta esimerkistä. Ensimmäisen esimerkin tapaan myös *statement* esiintyy nominatiivimuotoisen suomenkielisen ilmauksen asemassa (esimerkki 25), joten sekin sijoittuu morfologisen integroitumisen jatkumolla keskelle, kuten myös *anyway* (esimerkki 26).

(25) *toihan usein voi olla sit semmone että, et niinku statement.*

(26) *no, anyway, ne jotai chattaili tuolla somessa ja*

Anyways on luonteeltaan hieman erilainen verrattuna kahteen edelliseen esimerkkiin, sillä *soulmate* ja *statement* ovat substantiiveja, kun taas *anyways* on adverbi. Aineistossani sanaa käytetään merkityksessä 'joka tapauksessa', mutta morfologinen integroituminen on siinäkin mahdoton todeta. Kaikki kolme tapausta toimivat tyylikeinona. Taulukko 66 alla käsittelee myös samankaltaista alatyypin 1 esimerkkiä. Siinä niin ikään substantiivi olisi suomenkielisisessäkin tapauksessa nominatiivissa. Kaikki tämän tyyppin tapaukset noudattavat englannin mukaista äänneasua ja ovat foneettisesti integroitumattomia.

TAULUKKO 66. *goatee*

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana	x			Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus			x	Tyylikeino
Esiintyy usein			x	Esiintyy kerran
Integroitunut Foneettisesti Morfologisesti		x	x	Integroitumaton jne.

Pisteet: 2

Alatyyppiä 2 on aineistossani 5 tapausta, ja alla olevassa taulukossa 67 on kaksi esimerkkiä tästä alatyyppistä. Kyseessä on kaksi yksittäistä sanaa, ja ne kumpikin esiintyvät aineistossani kerran. Molemmat ovat integroitumattomia sekä foneettisesti että morfologisesti, eivätkä ne ole puhtaasti tyylikeinoja mutta eivät myöskään täysin oletuksenmukaisia ilmauksia.

TAULUKKO 67. *bromance / sightseeing*

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana	x			Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus		x		Tyylikeino
Esiintyy usein			x	Esiintyy kerran
Integroitunut Foneettisesti Morfologisesti			x x	Integroitumaton jne.

Pisteet: 2

Ensimmäinen esimerkki *bromance* on englannin kielen sana, joka on yhdistetty sanoista *brother* ja *romance* (Oxford Learner's Dictionary, viitattu 2.8.2021). Sana on MOT-sanakirjan mukaan merkitykseltään 'kahden miehen välinen läheinen ystävyysuhde'. Suomessa käytössä on paikoin ollut myös muoto *bromanssi*. Esimerkiksi Iltalehden artikkelissa vuodelta 2015 "*Onko sinulla ja ystävälläsi bromanssi? - 12 merkkiä paljastavat:*" (julkaistu 24.3.2015, viitattu 2.8.2021) ja Helsingin sanomien artikkelissa "*Nykyinen homoystävällinen ilmapiiri on johtanut myös heteromiesten "bromanssien" kukoistukseen – miesten välinen ystävyys on syventynyt, selvisi tutkimuksessa*" (julkaistu 10.5.2017, viitattu 2.8.2021) puhutaan *bromansseista*. Kielitoimiston sanakirjasta kumpaakaan muotoa ei kuitenkaan löydy, ja tämän takia sana sijoittuu oletuksenmukaisen ilmauksen ja tyylikeinon jatkumolla keskelle.

Jatkumoille *bromancen* kanssa samalla tavoin sijoittuva *sightseeing* on luonteeltaan hie-
man erilainen: se löytyy myös Kielitoimiston sanakirjasta (KS 7.7.2021) merkityksessä
'kiertoajelu' [saitsii-inj]. Sana voisikin olla myös oletuksenmukainen ilmaus, mutta koska
kyseessä on integroitumaton tapaus, jolle on suomenkielinen aktiivisessa käytössä oleva
vastine *kiertoajelu*, olen sijoittanut sanan tällä jatkumolla keskelle. Myös useat matkailu-
sivustot, kuten myhelsinki.fi, visiturku.fi ja visitrovaniemi.fi käyttävät sanaa *kiertoajelu*
verkkosivuillaan (viitattu 19.4.2021). Yllä olevien esimerkkien lisäksi myös alla olevan
taulukon 68 esimerkki on vielä tätä samaa alatyyppeä 2.

TAULUKKO 68. *high school* -elokuviissa

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana	x			Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus		x		Tyylikeino
Esiintyy usein			x	Esiintyy kerran
Integroitunut Foneettisesti Morfologisesti			x x	Integroitumaton jne.

Pisteet: 2

Seuraavat kolme taulukkoa ovat kaikki eri alatyyppeä. Ensimmäisessä taulukossa käsitel-
lään alatyyppeä 3 ja tämän alatyypin tapauksia on aineistossani yhteensä kaksi. Samaten
neljättä alatyyppeä (taulukko 70) on aineistossani kaksi, kuten myös alatyyppeä 5 edusta-
van esimerkin (taulukko 71) kaltaisia tapauksia.

TAULUKKO 69. *micro pants*

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana		x		Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus			x	Tyylikeino
Esiintyy usein			x	Esiintyy kerran
Integroitunut Foneettisesti Morfologisesti		x x		Integroitumaton jne.

Pisteet: 2

Taulukon 69 esimerkissä kyseessä ei ole yksittäinen sana, mutta ei taidokas lausekaan, ja
ilmausta on käytetty virkkeen osana. Foneettisen integroitumisen jatkumolla sana sijoit-
tuu keskelle, sillä *micro* on äännetty suomalaisittain [mikro] ja *pants* vastaavasti

englannin mukaan [pænts]. Morfologisen integroitumisen jatkumolla tapaus sijoittuu niin ikään keskelle, sillä sana olisi suomenkielisenä nominatiivimuotoinen tässä kontekstissa:

(27) *et ne oli vähä sellaset **micro pants***

Kielitoimiston sanakirjasta (KS 2.8.2021) löytyykin sana *mikrosortsit*, joka istuisi tässä muodossa myös esimerkkilauseeseen. Tämän takia *micro pants* on puhdas tyylikeino ainoassa esiintymiskerrassaan. Alla olevassa alatyyppejä 4 käsittelevässä taulukossa 70 on niin ikään yksittäinen sana–taidokas lause -jatkumolla keskelle sijoittunut tapaus, mutta muiden jatkumoiden osalta se on erilainen alatyyppeihin 3 verraten. Vaikka tapaus esiintyy neljä kertaa, on se silti Esiintyy usein–esiintyy kerran -jatkumolla keskellä, sillä kaikki esiintymät ovat samassa yhteydessä. Kyseessä on sekä foneettisesti että morfologisesti integroitumaton tapaus, ja ilmaus on selkeä tyylikeino.

TAULUKKO 70. *penis lover*

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana		x		Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus		x		Tyylikeino
Esiintyy usein		x (4)		Esiintyy kerran
Integroitunut Foneettisesti Morfologisesti			x x	Integroitumaton jne.

Pisteet: 2

Alatyypin 4 tapauksen *penis lover* olen sijoittanut oletuksenmukaisen ilmauksen ja tyylikeinon jatkumolla keskelle, sillä se toimii eräässä podcastin tarinassa nimimerkkinä. Sana on integroitumaton sekä foneettisesti että morfologisesti. Ilmaus on funktioltaan moninainen, se on selkeästi tyylikeino, mutta samalla se nimimerkkinä myös referoi.

Alatyyppejä 5 käsittelen taulukossa 71 (*dick*). Tämän alatyypin tapaukset ovat yksittäisiä sanoja, jotka ovat sekä foneettisesti että morfologisesti integroitumattomia. Sana *dick* esiintyy aineistossani kaksi kertaa, mutta molemmat esiintymät ovat samassa yhteydessä ja osa samaa vitsiä (esimerkki 28), joten esiintymismäärien jatkumolla sana sijoittuu keskelle.

(28) T: *mutta kaveri sitte myöskin on asunu aika paljon ulkomailla*

A: *joo*

T: *niinku englanninkielisissä maissa ja muuta, ja sitte, puhu kerran, isänsä kanssa ulkomailla ollessaan puhelimeen ja sitte sano siihen puhelun loppuun että okei, moikka, pusipusi ja sitte englanninkielinen kaveri oli sillee että oh my god who are you talking to ja sitte oli vähän hankala selittää että isän kanssa mä vaan, pussy pussy tässä, että äidille, äidille sanon sitte yleensä että **dicki dick***

A: **dicki dicki**

TAULUKKO 71. *dick*

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana	x			Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus			x	Tyylikeino
Esiintyy usein		x (2)		Esiintyy kerran
Integroitunut Foneettisesti Morfologisesti			x x	Integroitumaton jne.

Pisteet: 2

Kuudetta ja täten viimeistä kaksi pistettä saaneiden tapausten alatyyppejä on aineistossani vain yksi, ja sen sijoittuminen jatkumoille on esitetty taulukossa 72. Yksittäisen sanan ja taidokkaan lauseen jatkumolla ilmaus sijoittuu keskelle, sillä se ei ole selvästi kumpakaan. Ilmaus esiintyy vain kerran, ja täten esiintymiskertojen jatkumolla se kallistuu prototyyppisen koodinvaihdon puolelle. Samaten tyylikeinon ja oletuksenmukaisen ilmauksen jatkumolla tapaus on selkeästi prototyyppinen koodinvaihto eli tyylikeino. Integroitumisen jatkumoilla sen sijaan tapaus sijoittuu eri puolille.

TAULUKKO 72. *slow clappi*

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana		x		Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus			x	Tyylikeino
Esiintyy usein			x	Esiintyy kerran
Integroitunut Foneettisesti Morfologisesti	x		x	Integroitumaton jne.

Pisteet: 2

Foneettisesti tapaus on integroitumaton, ja se äännetään englannin kielen mukaisesti [sləʊ klæp], mutta loppuun lisätyn *i*:n ja geminaatan kera jälkimmäinen sana on äännetty [klæppi]. Morfologinen integroituminen näkyykin tässä tapauksessa nimenomaan ilmauksen lopussa. Paunosen (2000: 456) mukaan muoto *klappaa* on toiminut stadin slangissa merkityksessä 'taputtaa' 1910–50-luvuilla, mutta muoto *klappi* esiintyy vain merkityksissä '(virhe)väljyys', 'heitto', 'tyhjälöyhti' ja 'potku jalkoihin'. Samaten Kielitoimiston sanakirjassa *klappi* on merkityksessä 'ark. vällys; liikkumavara.' Muodon *klappi* tai *clappi* voi siis ajatella morfologisesta integroitumisestaan huolimatta vielä selvästi tyylikeinoksi, ja kokonaisuutena ilmauksen selkeästi enemmän koodinvaihdoksi kuin lainaksi.

4.5. Prototyyppiset koodinvaihdot

Prototyyppisiä koodinvaihtoja, eli 5 tai 4 pistettä saaneita tapauksia aineistossani on 55. Näistä 5 pistettä saaneita tapauksia on 31 ja neljä pistettä saaneita 24. Prototyyppisiin lainoihin verrattuna prototyyppisiä koodinvaihtoja onkin selkeästi enemmän. Suurin osa tämän kategorian tapauksista sijoittuu yksittäinen sana–taidokas lause -jatkumolla taidokkaan lauseen puolelle. Muutama tapaus sijoittuu tällä jatkumolla keskelle 0 pisteen kohdalle. Prototyyppiset koodinvaihdot ovat kuitenkin aineistossani tyypillisesti pidempiä ilmauksia. Tällaisissa ilmauksissa upotetun kielen ilmaukset eivät välttämättä sekoitu kielipillisesti matriisikieleen (Muysken 2007: 320–321).

Viisi pistettä saaneet tapaukset ovat aineistoissani pidempiä ilmauksia, jotka ovat selkeitä tyylikeinoja ja paikoin myös luonteeltaan idiomimaisia. Tällaisia tapauksia aineistossani on 31 eikä alatyyppejä ole, sillä viisi pistettä saadessaan tapaukset sijoittuvat kaikki taulukon jokaisella jatkumolla prototyyppisen koodinvaihdon puolelle, eikä vaihtelua näin ollen ole. Kielitoimiston sanakirjassa *idioni* on merkityksessä *kiel.* 'kahden t. useamman sanan muodostama kiinteä ilmaus, jonka merkitystä ei voi päätellä yksittäisten sanojen merkityksen perusteella, fraasi' (KS viitattu 6.5.2021). Tämän määrittelyn pohjalta olen erottanut vakiintuneita sanontoja alla olevaan taulukkoon 73.

TAULUKKO 73. *walk of shame mut se oliki bus ride of shame / five o' clock shade*

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana			x	Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus			x	Tyylikeino
Esiintyy usein			x	Esiintyy kerran
Integroitunut Foneettisesti Morfologisesti			x x	Integroitumaton jne.

Pisteet: 5

Molemmat taulukon tapaukset ovat selkeää koodinvaihtoa ja taidokkaita lauseita, vaikka taulukon ensimmäisessä esimerkissä on välissä suomeakin. Molemmat ovat niin ikään vakiintuneita ilmauksia englannin kielessä, joskin ensimmäinen esimerkki sisältää myös sanaleikin ja muunnoksen vakiintuneesta ilmauksesta. Tässä tapauksessa koodinvaihto toimiiikin selkeästi tyylikeinona. Samankaltaisia ovat myös alla olevat taulukossa 12 käsitellyt esimerkit.

TAULUKKO 74. *live fast die young / because i'm worth it*

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana			x	Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus			x	Tyylikeino
Esiintyy usein			x	Esiintyy kerran
Integroitunut Foneettisesti Morfologisesti			x x	Integroitumaton jne.

Pisteet: 5

Taulukon 74 ensimmäinen esimerkki on siteeraus elokuvasta *Knock on Any Door* (suom. *Tuomion tie*) vuodelta 1949, joka vastaavasti perustuu Willard Motleyn samannimiseen romaaniin vuodelta 1947. Alkuperäinen sitaatti on "*live fast, die young and leave a good looking corpse*". (imdb.com, viitattu 6.5.2021). Sitaatti on kuitenkin lähtenyt laajasti elämään, ja se onkin toimittaja Whet Moserin mukaan yksi amerikkalaisen kirjallisuuden suosituimpia lainauksia (chicagomag.com, luettu 6.5.2021). Aineistossani sitaatti esiintyy seuraavasti:

(29) *eiks tää oo semmonen, live fast die young*

Taulukon toinen esimerkki on L'Oréal Paris -yhtiön mainoslauseesta "*because you're worth it*" (lorealparisusa.com, viitattu 6.5.2021) muotoiltu lainaus. Alla olevat esimerkit (taulukot 75, 76 ja 77) puolestaan ovat muutaman sanan mittaisia koodinvaihtoja, jotka ovat osana suomenkielistä ilmausta tai lausetta. Tapaukset ovat taidokkaan lauseen sarakkeessa, sillä ne ovat jo sen verran pitkiä ja syntaktisia, että 0 pistettä olisi jatkumolla liian vähän.

TAULUKKO 75. *nobody knows, no names no names emmä kerro mun kaverin nimeä*

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana			x	Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus			x	Tyylikeino
Esiintyy usein			x	Esiintyy kerran
Integroitunut Foneettisesti Morfologisesti			x x	Integroitumaton jne.

Pisteet: 5

TAULUKKO 76. *god knows what kaikkee, säätäny*

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana			x	Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus			x	Tyylikeino
Esiintyy usein			x	Esiintyy kerran
Integroitunut Foneettisesti Morfologisesti			x x	Integroitumaton jne.

Pisteet: 5

TAULUKKO 77. *se oli silleen niinku että i've got this että / as you do, jotaki kukkia*

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana			x	Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus			x	Tyylikeino
Esiintyy usein			x	Esiintyy kerran
Integroitunut Foneettisesti Morfologisesti			x x	Integroitumaton jne.

Pisteet: 5

Kaikki yllä olevat esimerkit ovat prototyyppisiä koodinvaihtoja, ja niissä kaikissa käytetään englantia osana pidempää ilmaisua niin, että englanninkielinen useamman sanan mittainen upotus on osana suomenkielistä ilmaisua. Taulukoiden 76 ja 77 esimerkit ovat kaikki kolme funktioltaan korostavia ja painottavia tyylikeinoja, sillä niissä puhuja nostaa esiin tiettyä tarinan osaa. Ylin esimerkki (taulukko 75) puolestaan on osana tarinan kulkua toimiva tyylikeino, joka niin ikään painottaa ja korostaa tarinassa sitä, kuinka puhuja haluaa pitää ystävänsä nimen salassa.

Seuraavat esimerkit (taulukot 78 ja 79) ovat kokonaan englanninkielisiä tapauksia, joista jälkimmäinen esiintyy itsenäisenä lauseena siten, että siinä ei ole käytetty lainkaan suomea. Taulukon 78 ensimmäinen esimerkki on osa pidempää esimerkin (30) lausetta, ja siinä ilmaus esiintyy selkeänä kielellisenä leikkittelynä, jossa viitataan myös juuri aiemmin sanottuun suomenkieliseen ilmaukseen. Toinen esimerkki puolestaan on yksittäinen kommentti toisen keskustelijan kertomaan tarinaan, ja se toimii puhtaasti tyylikeinona. Taulukon 79 esimerkki toimii niin ikään tyylikeinona tarinankerronnassa.

(30) *mun tekee koko ajan mieli puhua englantia, **you, do you know what mean***

TAULUKKO 78. *you, do you know what i mean / that's dedication man*

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana			x	Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus			x	Tyylikeino
Esiintyy usein			x	Esiintyy kerran
Integroitunut Foneettisesti Morfologisesti			x x	Integroitumaton jne.

Pisteet: 5

TAULUKKO 79. *excuse me sir, have you got this shirt öö sleeveless*

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana			x	Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus			x	Tyylikeino
Esiintyy usein			x	Esiintyy kerran
Integroitunut Foneettisesti Morfologisesti			x x	Integroitumaton jne.

Pisteet: 5

Neljä pistettä saaneissa tapauksissa on sekä kokonaisia lauseita että muutaman sanan mittaisia upotuksia osana lausetta. Lisäksi osassa tapauksista on kyseessä selkeä tyylikeino, kun taas osassa referointi. Referointitapaukset eivät ole puhtaita tyylikeinoja, mutta eivät myöskään täysin oletuksenmukaisia ilmauksia. Kaikki neljä pistettä saaneet tapaukset ovat integroitumattomia, ja vaihtelu jatkumolla tapahtuukin kaikissa paitsi yhdessä tapauksessa joko yksittäinen sana–taidokas lause -jatkumolla tai oletuksenmukainen ilmaus–tyylikeinojatkumolla. Neljän pisteen tapaukset ovat jakautuneet kolmeen eri alatyyppiin, joista ensimmäisessä on 16 tapausta ja toisessa ja kolmannessa yksi kummassakin. Alla olevissa taulukoissa olen eritellyt näitä tarkemmin.

Yksittäisen sana–taidokas lause -jatkumolla rajatapauksiksi luokitellut, ja siten neljä pistettä saaneet tapaukset ovat keskenään hyvin samankaltaisia. Tätä alatyyppiä 1 on aineistossani 16 tapausta, ja se onkin selkeästi suurin neljän pisteen alakategorian alatyyppi. Alla olevassa taulukossa 80 olen sijoittanut jatkumoille kaksi tällaista ensimmäisen alatyypin tapausta.

TAULUKKO 80. *double whammy, molemmat / barf bag, take away barf bag*

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana		x		Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus			x	Tyylikeino
Esiintyy usein			x	Esiintyy kerran
Integroitunut Foneettisesti Morfologisesti			x x	Integroitumaton jne.

Pisteet: 4

Taulukossa 80 käsitellyt ilmaukset ovat osa pidempää lausetta ja ne ovat selkeitä tyylikeinoja. Ensimmäistä esimerkkiä ei löydy Paunosen (2000) Stadin slangin suursanakirjasta eikä Kielitoimiston sanakirjasta (KS 6.5.2021). Taulukon toinen esimerkki esiintyy aineistossani seuraavassa yhteydessä:

(31) A: *ja kannattaa yrittää ettiä se, ylioppilaslakki*

T: *nii se on semmone siis **barf bag, take away barf bag***

Kyseessä on selkeä koodinvaihto, eikä siinäkään ole lainamaisia piirteitä lainkaan. Kyseessä ei kuitenkaan ole taidokas lause, vaan toistuva yksinkertainen parin sanan ilmaus. Kielitoimiston sanakirjasta (KS 6.5.2021) löytyy *take away -annos* ja *take away -ravintola*, mutta molemmille on mainittu paremmaksi muodoksi *nouto*-alkuinen sana (*nouto-ravintola*, *noutoannos*). Tämä osuus upotuksesta siis on jo lainamaisempi, mutta kokonaisuutena kyseessä on selkeä koodinvaihto. Samankaltaisia tapauksia ovat myös alla olevat esimerkit (taulukot 81 ja 82):

TAULUKKO 81. *for the team, kaikkien teijän puolesta*

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana		x		Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus			x	Tyylikeino
Esiintyy usein			x	Esiintyy kerran
Integroitunut				Integroitumaton jne.
Foneettisesti			x	
Morfologisesti			x	

Pisteet: 4

TAULUKKO 82. *i know, tää on paha / mökkiviikonloppu and a show*

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana		x		Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus			x	Tyylikeino
Esiintyy usein			x	Esiintyy kerran
Integroitunut				Integroitumaton jne.
Foneettisesti			x	
Morfologisesti			x	

Pisteet: 4

Kaikki yllä olevien taulukoiden tapaukset ovat selkeästi koodinvaihtoa, mutta nämäkään eivät ole selkeitä taidokkaita lauseita. Yksikään tapauksista ei ole integroitunut, mutta niistä löytyy yksittäisiä sanoja Kielitoimiston sanakirjasta. *Team* löytyy Kielitoimiston sanakirjasta muodossa *tiimi*, ja *show* löytyy kyseisessä kirjoitusasussa (KS 6.5.2021). Nämäkin ovat kuitenkin osa selkeää koodinvaihtomaista pidempää kokonaisuutta, ja ne kaikki ovat yksittäisiä sisältöä korostavia ilmauksia. Myös alla olevassa taulukossa 83 olen käsitellyt alatyypin 1 tapauksia. Ensimmäinen tapaus on esimerkin (32) tapaan osa pidempää ilmausta, ja jälkimmäinen vastaavasti esimerkin (33) mukainen. Molemmat ovat idiomimaisia ilmauksia, mutta toimivat asiayhteydessään tyylikeinona.

(32) *ah, ihanaa, treat yourself*

(33) *tosi hyvä track record paskoissa lahjoissa*

TAULUKKO 83. *treat yourself / track record*

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana		x		Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus			x	Tyylikeino
Esiintyy usein			x	Esiintyy kerran
Integroitunut				Integroitumaton jne.
Foneettisesti			x	
Morfologisesti			x	

Pisteet: 4

Taulukoissa 84 ja 85 alla oletuksenmukaisen ilmauksen ja tyylikeinon jatkumo erottaa tapaukset viidestä neljään pisteeseen, sillä ne sijoittuvat kyseisellä jatkumolla keskelle 0 pisteen sarakkeeseen. Tätä alatyyppeä 2 on aineistossani yhteensä 7 tapauksia. Molemissa alla olevissa tapauksissa on kyseessä referointi, minkä takia ne eivät ole puhtaita tyylikeinoja tai oletuksenmukaisia ilmauksia vaan nimenomaan rajatapauksia. Muilta osin ne täyttävät prototyyppisen koodinvaihdon piirteet, ja saavat näin ollen neljä pistettä.

TAULUKKO 84. *best regards, world champion*

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana			x	Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus		x		Tyylikeino
Esiintyy usein			x	Esiintyy kerran
Integroitunut Foneettisesti Morfologisesti			x x	Integroitumaton jne.

Pisteet: 4

TAULUKKO 85. *sit englanninkielinen kaveri oli sillee että oh my god who are you talking to*

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana			x	Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus		x		Tyylikeino
Esiintyy usein			x	Esiintyy kerran
Integroitunut Foneettisesti Morfologisesti			x x	Integroitumaton jne.

Pisteet: 4

Taulukon 84 ilmaus on suoraa referointia sähköpostin allekirjoituksesta, kun taas taulukon 85 tapaus on puheen referointia. Myös seuraava esimerkki (taulukko 86) on referointia, ja kyseessä onkin hyvin samankaltainen tapaus taulukon 85 esimerkin kanssa. Kyseessä on pidempi referointi ja selkeä prototyyppinen koodinvaihto, mutta referoinnin vuoksi kyseessä ei tässäkään tapauksessa ole selkeä tyylikeino tai selkeä oletuksenmukainen ilmaus.

TAULUKKO 86. *i don't eat meat, have you got any vegetarian dishes*

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana			x	Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus		x		Tyylikeino
Esiintyy usein			x	Esiintyy kerran
Integroitunut Foneettisesti Morfologisesti			x x	Integroitumaton jne.

Pisteet: 4

Alatyyppejä 3 on tässä kategoriassa vain 1 tapaus, ja se on hyvin samankaltainen muiden alatyyppeiden kanssa. Tässä tapauksessa kyseessä on imitointi, minkä takia tapaus on myös oletuksenmukaisen ilmauksen ja tyylikeinin jatkumolla prototyyppisen koodinvaihdon puolella. Tapaus esiintyy kolme kertaa, mutta ne ovat kaikki samassa yhteydessä, joten esiintyy usein–esiintyy kerran -jatkumolla ilmaus sijoittuu keskelle.

TAULUKKO 87. *do you have pink sibul*

prototyyppinen LAINA	-1	0	1	prototyyppinen KOODINVAIHTO
Yksittäinen sana			x	Taidokas lause
Oletuksenmukainen ilmaus			x	Tyylikeino
Esiintyy usein		x (3)		Esiintyy kerran
Integroitunut Foneettisesti Morfologisesti			x x	Integroitumaton jne.

Pisteet: 4

5. PÄÄTÄNTÖ

Olen pro gradu -tutkielmassani tutkinut suomenkielisestä Kaverin puolesta kyselyn -podcastista englannin kielen sekä muiden muun kuin suomen kielen käyttöä. Olen tutkinut, kuinka paljon näitä kieliä käytetään ja miten ne sijoittuvat koodinvaihto–lainajatkumolle Matrasin (2009) jatkumomallia pohjana käyttäen. Tutkimuskysymykseni ovat olleet seuraavat:

- Miten englanninkieliset upotukset asettuvat koodinvaihto–lainajatkumolle?
- Millä tavalla aineistossani näkyy kielten väliset rajat ja millaisia ne ovat? Mikä on englantia, mikä on suomea?

Tutkimukseni on kvalitatiivista kielikontaktitutkimusta ja sosiolingvististä koodinvaihdon tutkimusta. Olen käsitellyt aineistostani englanninkielisiä upotuksia sekä niiden sijoittumista koodinvaihto–lainajatkumolle. Mukana on myös muutama ruotsinkielinen ja saksankielinen ilmaus. Aineistonani on toiminut suomenkielisen Kaverin puolesta kyselyn -podcastin 60 ensimmäistä jaksoa. Olen litteroinut aineistosta kaikki muun kuin suomenkieliset kohdat, ja rajannut aineistostani pois henkilönnimet sekä täysin integroituneet ja vakiintuneet pitkään käytössä olleet lainasanat. Tämän jälkeen olen Matrasin (2009) jatkumomallin ja Kanteleen (2016) siitä suomentaman mallin pohjalta luonut taulukon, jonka avulla olen jakanut aineistoni viiteen eri kategoriaan.

Olen käyttänyt tutkimukseni pohjana Matrasin (2009) taulukkomallia ja olen tehnyt siitä oman muunnelman. Omasta versiostani olen jättänyt pois kolme sellaista jatkumoa, jotka Matras on taulukossaan esitellyt. En ole ottanut analyysiini mukaan kaksikielisyyden, spesifisyyden ja operationaalisuuden jatkumoa. Olen rajannut pois jatkumon yksikielisen ja kaksikielisen puhujan välillä sen takia, että aineistostani on mahdoton aukottomasti todeta, osaisiko täysin yksikielinen puhuja käyttää tutkimiani ilmaisuja. Spesifisyyden olen jättänyt pois sen takia, että rajasin aineistoni ulkopuolelle kielenulkoiset ilmaukset ja tapaukset. Operationaalisuuden olen vastaavasti jättänyt pois siksi, että aineistossani ei ole tapauksia, joissa vain kieliopillinen sana olisi vaihdettu. Koska oma versionni taulukosta on suppeampi, vaikuttaa se mahdollisesti myös analyysin lopputulokseen. Mikäli analyysissä olisi huomioinut kaikki jatkumot, voisi lopputulos ollakin toinen ja kenties luotettavampi. Aineistoa voisikin jatkossa tutkia myös tästä tutkimuksesta pois jääneet

jatkumot huomioiden. Jatkumot, joita olen omassa taulukkomallissani käyttänyt, ovat yksittäinen sana–taidokas lause, oletuksenmukainen ilmaus–tyylikeino, esiintyy usein–esiintyy kerran ja integroitunut–integroitumaton. Viimeisen jatkumon olen jakanut foneettiseen ja morfologiseen integroitumiseen.

Taulukon viidelle eri jatkumolle sijoitettuna aineistossani esiintyvät upotukset ovat saaneet tietyn pistemäärän, jonka perusteella olen jakanut ne viiteen eri kategoriaan: prototyyppisiin lainoihin, lainamaisiin tapauksiin, rajatapauksiin, koodinvaihtomaisiin tapauksiin ja prototyyppisiin koodinvaihtoihin. Pisteitä tapaukset ovat voineet saada vähimmillään -5 ja enimmillään 5. Jaottelussa ja pisteytyksessä on otettava huomioon se, että tulkinnoissa on osittain aina kyse myös tutkijan intuitiosta, joten jotkin tapaukset voisivat sijoittua jatkumoille eri tavoin jonkun toisen tutkimana, ja täten sijoittua myös eri kategoriaan. Koska tapauksia on kuitenkin yhteensä 225, olisi lopputulos kuitenkin kokonaisuutena todennäköisesti samankaltainen.

Aineistoni jakautuu siten, että prototyyppisiä lainoja on yhteensä 13, lainamaisia tapauksia 38, rajatapauksia 74, koodinvaihtomaisia tapauksia 45 ja prototyyppisiä koodinvaihtoja 55. Suurin kategoria onkin rajatapaukset ja pienin prototyyppiset lainat. Kategorioiden sisälle tapaukset olen jaotellut siten, että prototyyppisiä lainoja ovat -5 ja -4 pistettä saaneet tapaukset, lainamaisia tapauksia -3 ja -2 pistettä saaneet, rajatapauksia -1, 0 ja 1 pistettä saaneet, koodinvaihtomaisia 2 ja 3 pistettä saaneet ja prototyyppisiä koodinvaihtoja 4 ja 5 pistettä saaneet tapaukset.

Etenkin prototyyppisten lainojen kohdalla näkee sen, että olen tutkiessani pohtinut kielten välisiä rajoja ja tehnyt niiltä osin rajanvetoa. Olenkin jättänyt analyysistä pois sekä morfologisesti että foneettisesti täysin integroituneet, pitkään käytössä olleet lainasanat. Aineistossani ei täten ole lainkaan tapauksia, jotka olisivat sijoittuneet kaikilla jatkumoilla täysin prototyyppisen lainan puolelle ja saaneet täten -5 pistettä. Kaikki prototyyppisten lainojen tapaukset ovatkin -4 pisteen tapauksia. Aineistoa olisikin voinut laajentaa vielä siten, että myös 5 pisteen tapauksia olisi ollut mukana, sillä kaikkia muita pistemääriä aineistossa esiintyy. Osittain tämän seurauksena myös kategorioiden koot ovat hieman epätasapainoisia. Erilainen raja kielten välille olisikin voinut vaikuttaa tähän ja tuoda eri lopputuloksen aineiston osalta. Päädyin kuitenkin tutkimuksessani tähän rajaukseen

aineiston laajuuden vuoksi, joten yksi jatkotutkimuskohde voisikin olla nimenomaan laajempi kielten välisten rajojen tutkimus tämän aineiston pohjalta.

Prototyypilliset lainat, eli -4 pistettä saaneet tapaukset esiintyvät kaikki 13 aineistossani useamman kerran, ja ne ovat kaikki integroituneet morfologisesti. 7 tapausta on foneettisen integroitumisen osalta rajatapauksia, ja 6 on foneettisesti integroituneita. Kaksi tapauksista on kahden sanan mittaisia ilmauksia, ja loput 11 ovat yksittäisiä sanoja. Neljä tapausta on rajatapauksia oletuksenmukainen ilmaus–tyylikeinojatkumolla, ja loput 9 tapausta ovat oletuksenmukaisia ilmauksia. Lainamaisissa tapauksissa, eli -3 ja -2 pistettä saaneissa tapauksissa vaihtelua on jatkumoiden sisällä enemmän. Kategorian 38 tapausta jakautuvakin yhteensä 18 eri alatyyppiin. Kaikki tapaukset ovat kuitenkin yksittäisiä sanoja tai kahden sanan mittaisia ilmauksia, ja viittä tapausta lukuun ottamatta ne ovat kaikki integroituneet vähintään foneettisesti tai morfologisesti. Sekä foneettisesti että morfologisesti integroituneita tapauksia on lainamaisissa tapauksissa yhteensä 18. Suurin vaihtelu tapahtuukin tässä kategoriassa oletuksenmukainen ilmaus–tyylikeinojatkumolla sekä esiintyy usein–esiintyy kerran -jatkumolla.

Kaikkein eniten hajontaa kategorian sisällä on rajatapauksissa, joka on myös 74 tapauksellaan suurin kategoria. Kaikki kolme alakategoriaa mukaan luettuna rajatapauksissa onkin yhteensä 32 eri alatyyppiä. Kaikki tämän kategorian tapaukset ovat yksittäisiä sanoja tai kahden sanan mittaisia ilmauksia, mutta muilla jatkumoilla ne jakautuvat sekä prototyypillisen lainan että prototyypillisen koodinvaihdon puolelle, kuten myös keskelle 0 pisteen sarakkeeseen.

Koodinvaihtomaisia tapauksia, eli 2 tai 3 pistettä saaneita tapauksia on 45, ja ne ovat jakautuneet yhteensä 12 alatyyppiin. Kaikista tapauksista 3 on sijoittunut yksittäinen ilmaus–taidokas lause -jatkumolla prototyypillisen koodinvaihdon puolelle taidokkaaksi lauseeksi. Loput 42 ovat joko yhden tai kahden sanan mittaisia ilmauksia ja ovat sijoittuneet taulukossa tällä jatkumolla prototyypillisen lainan puolelle tai keskelle. Yhtä lukuun ottamatta kaikki koodinvaihtomaiset tapaukset ovat täysin integroitumattomia tai rajatapauksia integroitumisen osalta. Yksi tapaus on integroitunut morfologisesti, mutta on foneettisesti integroitumaton. Oletuksenmukainen ilmaus–tyylikeinojatkumolla sekä esiintyy usein–esiintyy kerran -jatkumolla vaihtelua on eri alatyyppien kesken.

Prototyyppejä koodinvaihtoja on yhteensä 55, ja alatyyppejä on yhteensä 4. Alatyyppeiden vähyys vaikuttaa se, että 5 pistettä saaneita tapauksia on 31, ja ne ovat kaikki yhtä alatyyppejä. 4 pistettä saaneiden tapauksien alatyyppejä on 3, ja niiden kaikki 24 tapausta ovat sekä foneettisesti että morfologisesti integroitumattomia. Näistä 16 on yksittäisen sanan ja taidokkaan lauseen jatkumolla 0 pistettä saaneita rajatapauksia, muut 8 ovat taidokkaita lauseita. 7 tapausta on oletuksenmukainen ilmaus–tyylikeinojatkumolla rajatapauksia, ja yksi tapaus on rajatapaus esiintyy usein–esiintyy kerran -jatkumolla.

Tarkoitukseni oli tutkia pro gradussani myös koodinvaihdon pragmaattisia funktioita, mutta sen olen jättänyt analyysistani pois. Pragmaattisia funktioita olisin tutkinut seuraavien kategorioiden avulla: referointi ja siteeraaminen, painottaminen ja korostaminen, asennonvaihto, imitointi ja parodiointi sekä tyylikeino/verbaalinen leikittely. Tällainen pragmaattisten funktioiden tutkiminen aineistostani olisikin hyvä jatkotutkimuskohde. Kaiken kaikkiaan tässä tutkimuksessa olen tehnyt aika tiukkaakin rajanvetoa sen suhteen, mitä otan analyysiini mukaan, joten aineistosta riittäisi vielä paljonkin tutkittavaa. Pragmaattisten funktioiden ja oman tutkimukseni laajemman käsittelyn lisäksi aineistosta voisi tutkia esimerkiksi erilaisia sanontoja, idiomeja ja huumoria sekä kielikontaktitutkimuksen että keskusteluntutkimuksen näkökulmista.

LÄHTEET

- AAPALA, KIRSTI 1992: Kaaso ja sikapiikki, yrijänrenki ja best man. Morsiusneidon ja sulhaspojan nimitysten koko kirjo. – Kielikello 1/1992
- Apollomatkat* 2021: All inclusive -hotellit. <https://www.apollomatkat.fi/hotellit/all-inclusive-hotellit> (1.5.2021.)
- Apple* 2021: <https://www.apple.com/fi/ios/app-store/> (6.5.2021.)
- AUER, PETER (toim.) 1998: Code-Switching in Conversations. London: Routledge.
- Aurinkomatkat* 2021: All inclusive. <https://www.aurinkomatkat.fi/all-inclusive/kohteet> (1.5.2021.)
- BELL, ROGER T. 1976: Sociolinguistics. Goals, Approaches and Problems. London: Batsford.
- COULMAS, FLORIAN 1997: A matter of Choice. Martin Pütz toim. Language Choices. Conditions, constraints and consequences s. 31–44.
- DERVIN, FRED – RIIKONEN, TANJA 2014: Itsen teknologiat. Tutkimus identiteeteistä kulttuurienvälisissä podcast-lähetyksissä. Marja-Liisa Helasvuo, Marjut Johansson & Sanna-Kaisa Tanskanen (toim.) 2014: Kieli verkossa. Näkökulmia digitaaliseen vuorovaikutukseen s. 75–104. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Elixia.fi* 2021: <https://www.elixia.fi/harjoittelu/personal-trainer/> (12.10.2021.)
- ERONEN, RIITTA 2018: Kysymyksiä. –Kielikello 3/2018.
- FASOLD, RALPH 1984: The Sociolinguistics of Society. Oxford: Blackwell.
- GARDNER-CHLOROS, PENELOPE 2009: Code-switching. Cambridge: Cambridge University Press.
- HINRICH, LARS 2006: Codeswitching on the Web. English and Jamaican Creole in e-mail communication. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company.
- HOLMES, JANET 1992: An Introduction to Sociolinguistics. London: Longman.
- HS = *Helsingin Sanomat* 2017: Nykyinen homoystävällinen ilmapiiri on johtanut myös heteromiesten ”bromanssien” kukoistukseen – miesten välinen ystävyys on syventynyt, selvisi tutkimuksessa. Artikkelin 10.5.2017. <https://www.hs.fi/tiede/art-2000005204981.html>. (2.8.2021.)
- HUUMO, TUOMAS – SIVONEN, JARI 2010: Leonard Talmy – Kognitiivisen kielentutkimuksen klassikko. – Kielentutkimuksen modernit klassikot.

- HÄMÄLÄINEN, SIMO 1982: Mikrotason sosiolingvistiikka – Keskustelun kielioppia. – M. K. Suojanen & Päivikki Suojanen (toim.) 1982: Sosiolingvistiikan näkymiä s. 132–166. Helsinki: Gaudeamus.
- IL = *Iltalehti* 2015: Onko sinulla ja ystävälläsi bromanssi? - 12 merkkiä paljastavat: Bromanssilla tarkoitetaan kahden heteromiehen välistä vahvaa ystävyyttä. Artikkelit 24.3.2015. <https://www.iltalehti.fi/fiidi/a/201503240093642> (2.8.2021.)
- ILMARI, MIKKO 2018: "Ku Juha lupaa ni Juha delivers": Code-switching in the Finnish radio show. Kandidaatin tutkielma. University of Jyväskylä.
- Imdb* 2021: Tuomion tie. Original title: Knock on Any Door. https://www.imdb.com/title/tt0041555/?ref_=ttqt_qt_tt (6.5.2021.)
- ITKONEN, TERHO 1997: Nimestäjän opas. Suomalais-ugrilainen seura.
- Kaalimato.com* 2021: https://www.kaalimato.com/catalog/Fleshlight_c_120.html (6.5.2021.)
- KALLIOKOSKI, JYRKI 2009: Tutkimuskohteena monikielisyys ja kielten kohtaaminen. – Jyrki Kalliokoski, Lari Kotilainen & Päivi Pahta (toim.) 2009: Kielet kohtaavat 2009 s. 9–22. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- KANTELE, SIMO 2016: Venäläislähtöiset verbit udmurtissa – lainautumista ja koodinvaihtoa. Pro gradu -tutkielma. Helsingin yliopisto: Suomalais-ugrilainen kielentutkimus.
- KOIVISTO, VESA 2013: Suomen sanojen rakenne. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- KOVÁCS, MAGDOLNA 2001: Code-Switching and Language Shift in Australian Finnish in Comparison with Australian Hungarian. Åbo: Åbo Akademi University Press.
- KOVÁCS, MAGDOLNA 2009: Koodinvaihto ja kielioppi. – Jyrki Kalliokoski, Lari Kotilainen & Päivi Pahta (toim.) 2009: Kielet kohtaavat 2009 s. 24–49. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- KS = Kielitoimiston sanakirja. 2020. Helsinki: Kotimaisten kielten keskus. URN:NBN:fi:kotus-201433. Verkkojulkaisu HTML. Päivitettävä julkaisu. Päivitetty 11.11.2020.
- KÄSMÄ, EMILIA 2019: "Olin ajatellut että random tarkoittaisi enemmän sellaista satunnaista, mutta ei se sopinutkaan tähän yhteyteen." Lainasana random polyseemisena yksikkönä. Pro gradu -tutkielma. Oulun yliopisto.
- L'Oréal Paris* 2021: <https://www.lorealparisusa.com/because-youre-worth-it> (6.5.2021)

- LAPPALAINEN, HANNA 2009: Koodinvaihto ja sen funktiot suomenkielisissä keskusteluissa. – Jyrki Kalliokoski, Lari Kotilainen & Päivi Pahta (toim.) 2009: Kielet kohtaavat 2009 s. 123–160. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- LEPPÄNEN, SIRPA – NIKULA, TARJA – KÄÄNTÄ, LEILA (toim.) 2008: Kolmas kotimainen. Lähikuvia englannin käytöstä Suomessa. Tietolipas 224. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- MANTILA, HARRI – PÄÄKKÖNEN MATTI 2010: Oulun seudun murteen vokaalisto. Historia, muutos ja variaatio. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden seura.
- MATRAS, YARON 2009: Language Contact. Cambridge Textbooks in Linguistics. Cambridge: Cambridge University.
- MOSER, WHET 2012: 'Live Fast, Die Young, Leave A Good-Looking Corpse': Coined By A Chicago Writer. Chigago Magazine 23.10.2012 <https://www.chicagomag.com/city-life/october-2012/live-fast-die-young-leave-a-good-looking-corpse-coined-by-a-chicago-writer/> (6.5.2021.)
- MOT = MOT Englanti. Kielikone Oy. (11.9.2021.)
- MOT = MOT Oxford Dictionary of English. Kielikone Oy. (2.8.2021.)
- MUYSKEN, PIETER 2000: Bilingual Speech. A Typology of Code-mixing. Cambridge: Cambridge University Press.
- MUYSKEN, PIETER 2007: Mixed codes. –Peter Auer & Li Wei (toim.) 2007: Handbook of multilingualism and multilingual communication 2007: s. 315–339. Berlin: Mouton de Gruyter.
- My Helsinki 2021: <https://www.myhelsinki.fi/fi/n%C3%A4e-jakoe/n%C3%A4ht%C3%A4vyydet/helsinki-haltuun-eri-kulkupeleill%C3%A4> (19.4.2021.)
- NIEMENMAA, ELLA 2016: ”I wake up fabulous alltid” En kvalitativ undersökning om kodväxlingens funktioner i ett finlandssvenskt radioprogram. Kandidaatintutkielma. Jyväskylän Yliopisto.
- NS = *Nyky-suomen sanakirja*. Helsinki: WSOY 1951–1961.
- Oxford Learner's Dictionaries* 2021: <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com> (2.8.2021.)
- PAJUNEN, ANNELI 1988: Verbien leksikaalinen kuvaus. Oulun yliopisto: Suomen ja saamen kielen laitos.

- PAUNONEN, HEIKKI – MIELIKÄINEN, AILA – SUOJANEN, Matti 1976: Nykysuomalaisen puhekielen murroksen tutkimus: Esitutkimusraportti. Helsinki: Valtion humanistinen toimikunta.
- PAUNONEN, HEIKKI 2000: Tsennaaks Stadii, bonjaaks slangii. Stadin slangin suursanakirja. Helsinki: WSOY.
- PAUNONEN, HEIKKI 2016: Sloboa stadissa. Stadin slangin etymologiaa. Jyväskylä: Docendo.
- Radiomedia.fi: Podcast, podcast. Tutkimus podcastien kuuntelusta. https://www.radiomedia.fi/sites/default/files/attachments/podcast-tutkimus-radiomedia_1.pdf (11.11.2019.)
- SAVOLAINEN, MEERI 2008: Monikielisyydestä vähemmistökieliviestin SR Sisuradion nuoriso-ohjelmissa. Pro gradu -tutkielma. Jyväskylän yliopiston Kielten laitos.
- SIKKALA, ANNA-LEENA 1987: Kertomus, kerronta, kulttuuri. Tommi Hoikkala (toim.) 1987: Kieli, kertomus, kulttuuri. Helsinki: Gaudeamus.
- SKUTNABB-KANGAS, TOVE 1981: Tvåspråkighet. Lund: LiberLäromedel.
- Visit Rovaniemi* 2021: Kiertoajelut. <https://www.visitrovaniemi.fi/fi/aktiviteetti-kategoriat/kiertoajelut/> (19.4.2021.)
- Visit Turku* 2021: <https://www.visitturku.fi/turun-kiertoajelu-ryhmille> (19.4.2021.)
- VISK = HAKULINEN, AULI – VILKUNA, MARIA – KORHONEN, RIITTA – KOIVISTO, VESA – HEINONEN, TARJA RIITTA – ALHO, IRJA 2008: Iso suomen kielioppi. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. <http://scripta.kotus.fi/visk>.
- Yle Areena 2021: Kaverin puolesta kyselen. <https://areena.yle.fi/audio/1-4415642> (9.9.2021.)